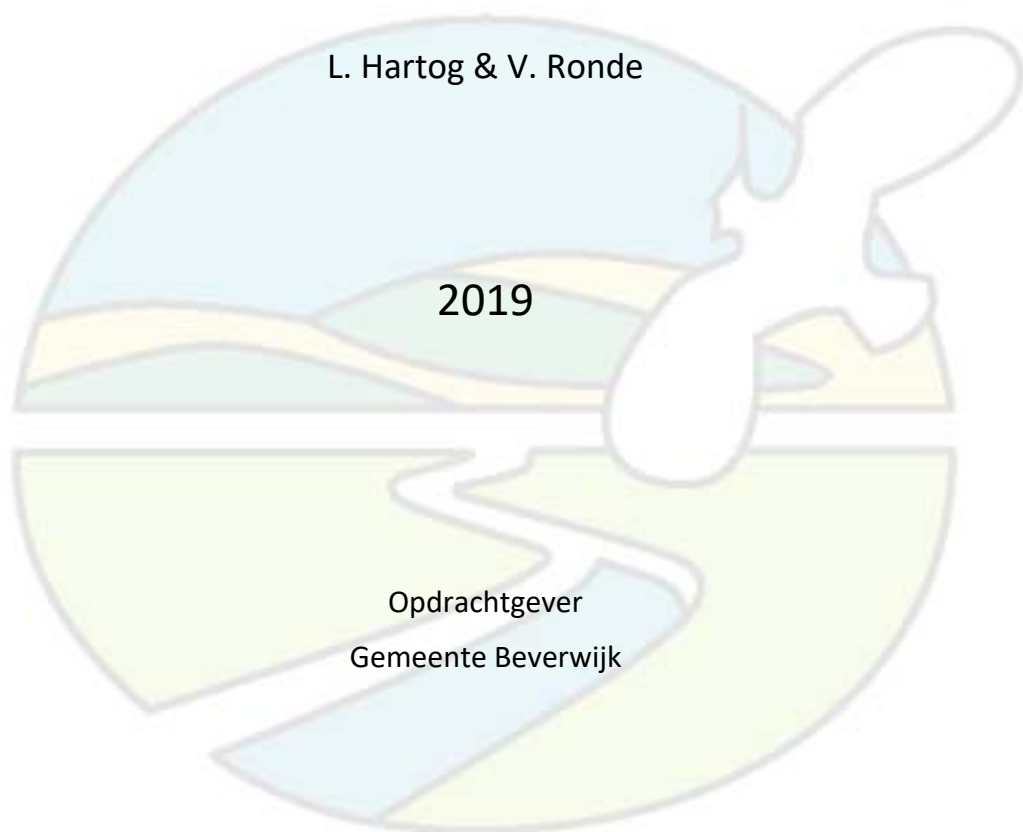

Actualisatie Natuurwaarden in Beverwijk

Actualisatie Natuurwaarden in Beverwijk

Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van de
Wet natuurbescherming

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

G&G-rapport 2019-06

Versie	Datum
Concept	18 januari 2019
Eindrapport	29 januari 2019

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Bovendijk 35-G

2295 RV Kwintsheul

Hazenkoog 35-A

1822 BS Alkmaar

www.vandergoesengroot.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Doel van het onderzoek.....	6
1.2	Het onderzoeksgebied.....	6
1.3	Leeswijzer	6
2	Methode	8
2.1	Bronnenstudie	8
2.2	Inventarisatie potentie	8
3	Resultaten	10
3.1	Algemeen.....	10
3.2	Flora	11
3.2.1	NDFF 11	
3.3	Amfibieën.....	15
3.3.1	NDFF 15	
3.3.2	Biotoopbeoordeling.....	15
3.4	Reptielen.....	15
3.4.1	NDFF 15	
3.5	Broedvogels	16
3.5.1	Broedvogels met jaarrond beschermde verblijfplaatsen	16
3.6	Grondgebonden zoogdieren.....	18
3.6.1	Boommarter	18
3.6.2	Bunzing	18
3.6.3	Hermelijn	19
3.6.4	Wezel	19
3.6.5	Verspreiding	20
3.7	Vleermuizen	22
3.7.1	NDFF 22	
3.7.2	Biotoopbeoordeling.....	22
3.8	Overige soortgroepen.....	23
3.8.1	Vlinders en libellen	23
4	Conclusie en aanbevelingen	24
4.1	Conclusies	24
4.2	Aanbevelingen	25

5	Aanbevolen en geraadpleegde literatuur	27
6	Bijlagen	30

1**Inleiding**

In het verleden heeft de gemeente Beverwijk (hierna: de gemeente) opdracht verleend aan ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Van der Goes en Groot een potentie- en literatuuronderzoek te doen naar juridisch zwaarder beschermde natuurwaarden. Het betreft natuurwaarden in het kader van de door het ministerie van EL&I (EZ) goedgekeurde gedragscode Flora- en faunawet 'bestendig beheer en onderhoud van groenvoorzieningen' van de 'Vereniging Stadswerk' uit 2011. Dit resultaat is verwerkt in een eindrapport (DE BEER, 2013). In 2018 heeft de gemeente gevraagd om een actualisatie van deze natuurwaarden in Beverwijk te doen.

Sinds 1 januari 2017 is de Wet Natuurbescherming (Wnb) van kracht. Soorten zijn beschermd onder de 'Vogelrichtlijn' (VRL), "Habitatrichtlijn" (HRL) of "andere soorten" (zie Bijlage 2). In vergelijking met de Flora- en Fauna Wet zijn onder de Wnb sommige soorten niet meer beschermd en andere juist weer wel. Voor een aantal algemene soorten geldt een vrijstelling van ontheffingsplicht bij het overtreden van de verbodsbepalingen bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig beheer. Deze vrijstelling is per Provincie bepaald.

Het rapport van 2013 is de basis van de natuurwaarden in de gemeente. De verspreidingskaarten van soorten/soortgroepen zal worden uitgebreid met waarnemingen van de afgelopen jaren.

Voor sommige soortgroepen zal er geen tot weinig verandering zijn in potentie van de verspreiding, tenzij er drastische ingrepen zijn geweest in biotopen afgelopen jaren.

Creutzberglaan en park Overbos zijn voorbeelden waar enige verandering heeft plaatsgevonden in biotoop of waar ingrepen gepland zijn. Deze zijn meer in detail onderzocht.

Veder is in deze opdracht in het stedelijke deel van de gemeente de potentie voor gebouw bewonende soorten als Huismus, Gierzwaluw en vleermuizen ingeschat.

Voor de soortgroep kleine marterachtigen is een potentie inschatting gemaakt van de groenvoorzieningen van het gebied.

Daarnaast is specifiek gekeken naar het voorkomen van exoten. Planten of dieren die niet oorspronkelijk voorkomen in Nederland kunnen een bedreiging vormen voor de natuur of de gezondheid van de mensen. Voor landen van de Europese Unie geldt de Europese exotenverordening. Onderdeel hiervan is de Unielijst. Soorten van deze lijst moeten worden bestreden.

1.1 Doel van het onderzoek

Het doel van het onderzoek is het zo volledig mogelijk onderzoeken en weergeven van bekende verblijf- en vindplaatsen van in ieder geval beschermde flora en fauna, beschermd onder de Wnb en het inschatten van de volledigheid van deze verspreidingsgegevens in de gemeente. Waar nodig zal de gevonden verspreiding worden aangevuld met een potentie-inschatting van slecht onderzochte, lang niet onderzochte of sterk veranderde gebieden.

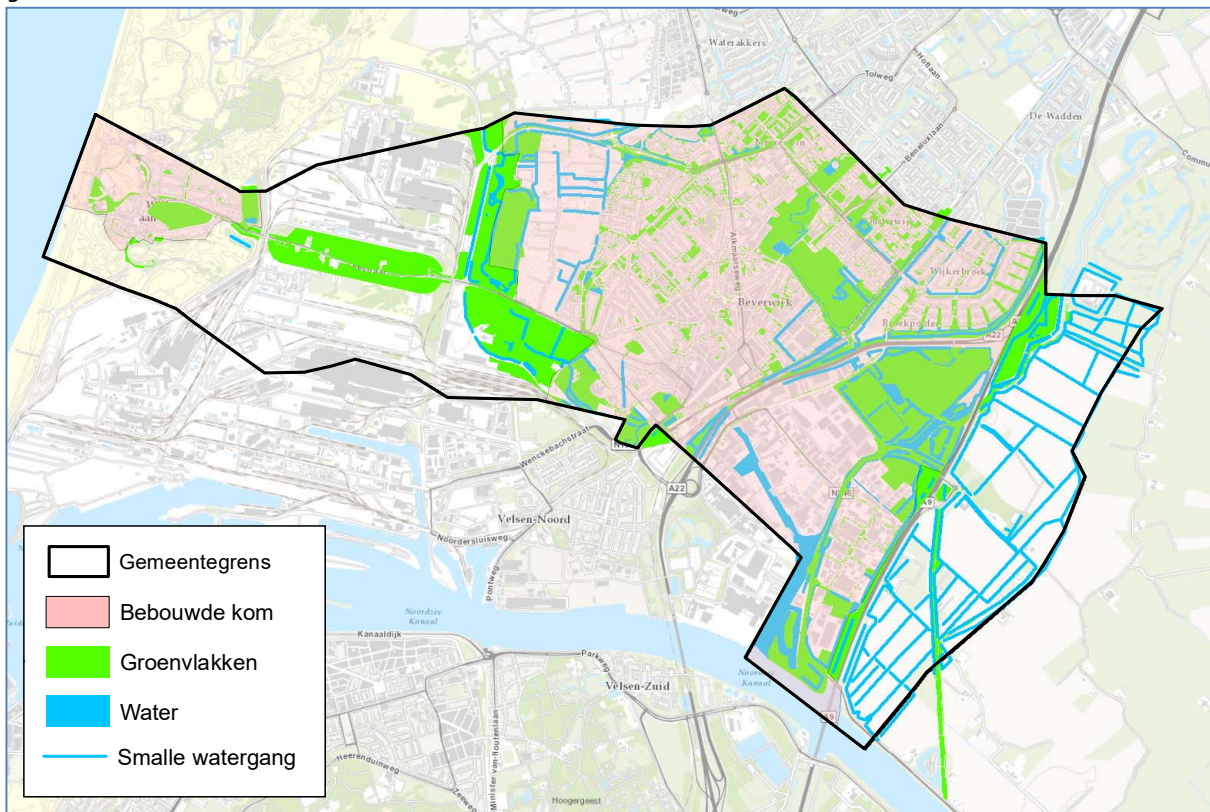
1.2 Het onderzoeksgebied

In Figuur 1 wordt de omgrenzing aangegeven van het gebied dat onderzocht is. Het is gelijk aan het gebied dat in 2013 is onderzocht. In Bijlage 1 staan de namen van de verschillende delen van dit onderzoeksgebied (toponiemen) vermeld zoals die later in dit rapport zullen worden gebruikt.

1.3 Leeswijzer

Na dit inleidende hoofdstuk wordt in hoofdstuk 2 de methode aangegeven en hoe aanvullend potenties zijn bepaald. In hoofdstuk 3 worden de resultaten van het bronnenonderzoek en eventueel de potentiebeoordeling van de soortgroepen besproken. In dit hoofdstuk wordt veel verwezen naar kaartjes in de bijlagen. In hoofdstuk 4 tenslotte, worden conclusies en aanbevelingen uit het rapport op een rij gezet.

Figuur 1.
Onderzoeksgebied met
bebouwde kom en
groenvlakken.

In Bijlage 1 wordt het wettelijke kader beschreven waarbinnen flora en fauna in Nederland zijn beschermd, tegenwoordig de Wnb.

2 Methode

2.1 Bronnenstudie

Op basis van literatuurgegevens en informatie, samengebracht in de Nationale Databank Flora- en Fauna (NDFF), is bekeken in hoeverre beschermde soorten de laatste 10 jaar zijn aangetroffen in de gemeente. De data van de waarnemingen kunnen verzameld zijn door verschillende instanties, bijvoorbeeld door waarneming.nl, Sovon of Floron.

In de database is gezocht naar gegevens van beschermde soorten, soorten met jaarrond beschermde verblijfplaatsen die niet zijn vrijgesteld en andere bijzondere en/of bedreigde soorten. Vervolgens is een interpretatie gedaan met betrekking tot de aard en de waarde van de waarnemingen (bijvoorbeeld overvliegend of verblijvend, de onderzoeksinspanning en de kans dat de situatie ter plaatse veranderd is).

Er zijn ook enkele gegevens gebruikt van onderzoeken die door Van der Goes en Groot zelf in de gemeente gedurende de periode 2013-2018 zijn uitgevoerd.

2.2 Inventarisatie potentie

In januari 2019 zijn alle in Figuur 1 aangegeven groenvoorzieningen bezocht om van de soortgroep kleine marterachtigen een inschatting te maken van het mogelijke vóórkomen van één of meerdere soorten van deze groep. Hierbij is vooral gelet op het voorkomen van schuilmogelijkheden voor deze soorten. De potentie is ingedeeld in 4 klassen; geen potentie, marginaal, potentie en zeer geschikt. Geen potentie wil niet zeggen dat de soorten hier niet incidenteel kunnen rondlopen. Bij de klasse marginaal is enige dekking voor de soorten aanwezig en bij potentie is aanzienlijk meer dekking aanwezig. Bij de klasse zeer geschikt zouden de soorten ook mogelijk een verblijfplaats kunnen hebben.

In het stedelijk gebied, aangegeven in Figuur 2, is een inschatting gemaakt van de potentie van het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen, Huismus en Gierzwaluw. De potentie betreft ook 4 klassen: geen potentie, marginaal, potentie en zeer geschikt. Deze inschatting is gebaseerd op een combinatie van de aanwezigheid van dakpannen, spouwgaten, groenvoorzieningen in aangrenzende tuinen e.d. Er is geprobeerd om op wijkniveau te inventariseren. Pas als een benoemingswaardige hoeveelheid huizen in potentie anders werd beoordeeld voor één van de soort(en)groepen, is hier een nieuw vlak van gemaakt. Verder zijn zingende Huismusmannetjes genoteerd. Deze informatie geeft een goed beeld van waar mogelijk de Huismussen broeden. Een zingend mannetje in de dakgoot, bij een

ruimte onder een dakpan of bij een loodslab is genoteerd als code 3 en in een struik of ander groen als code 2. Incidentele waarnemingen van speciale Huismussenkasten en Gierzwaluwkasten zijn ook genoteerd.

Bij grote veranderingen in biotoop t.o.v. 2013 zal de inschatting worden aangepast bij relevante soortgroepen zoals: algemene amfibieën, Rugstreeppad, reptielen (Zandhagedis), vleermuizen (verblijf) en jaarrond beschermde broedvogels. Specifiek zijn hiervoor twee gebieden bezocht. Het betreft het gebied langs de Creutzberglaan en park Overbos.

Aanvullende waarnemingen van beschermde flora en fauna zijn gedaan tijdens het veldbezoek.

Mannetje Huismus op het dak (boven) en ingemetselde Gierzwaluwsteen (onder).

3 Resultaten

3.1 Algemeen

Onder de WNB zijn de Kleine modderkruiper en Bittervoorn niet meer beschermd. Daarnaast zijn er binnen de gemeente geen beschermde vissen, waaronder Grote modderkruiper, aanwezig. Derhalve is van deze soortgroep geen beschrijving en kaart met vindplaatsen meer weergegeven.

Voor sommige soortgroepen is het overzichtelijk om een totaal beeld weer te geven van de waarnemingen van de afgelopen jaren. Voor een enkele soortgroep zijn de waarnemingen gesplitst in 2013 en 2018. Tevens zijn er nieuwe gegevens uit de NDFF naar voren gekomen van vóór 2013 zijn, die bij de bronnenstudie van 2013 nog niet bekend waren.

Het gebied Scheybeeck/Westerhout is flink vergraven. Een deel is bebouwd met nieuwbouw en een groot deel is kaal. Ook zijn nieuwe watergangen gegraven.

Bij park Overbos is een enkel groen vlakje veranderd in bebouwing en/of parkeerterrein. Verder zijn hier geen bijzondere beschermde natuurwaarden aangetroffen.

Deel van het terrein langs Creutzberglaan waar bouwwerkzaamheden plaatsvinden.

3.2 Flora

3.2.1 NDFF

Voor de flora geldt dat veel soorten die in het rapport van 2013 nog beschermd waren onder de Flora- en Faunawet, nu niet meer beschermd zijn onder de Wnb. Een aantal van deze soorten staat wel op de Rode-lijst van bedreigde soorten en voor alle soorten dient rekening gehouden te worden met de zorgplicht.

Er zijn bijna 700 plantensoorten geregistreerd de laatste 10 jaar (NDFF). Hiervan is voor de rapportage een selectie van bijna 80 soorten gemaakt. De selectie is gemaakt uit soorten met een status van “Rode lijst”, “stinsenplant”, “exoot” of “overige bijzondere planten”.

♣ Rode lijst

Er zijn 37 Rode lijstsoorten aanwezig binnen de gemeente (Tabel 1). De meeste soorten bevinden zich in het duingebied in het westen. Het ‘Zeedorpenlandschap’ rond Wijk aan Zee is een bijzonder landschap met bijzondere soorten.

Tabel 1.
Rode lijstsoorten
aangetroffen binnen de
gemeente.

soort	aantal groeiplaatsen	soort	aantal groeiplaatsen
Beemdkroon	5	Krabbenscheer	2
Bvertjes	2	Lathyruswikke	2
Blauwe zeedistel	74	Liggende asperge	13
Bolderik	1	Moeraswespenorchis	2
Driedistel	2	Parnassia	1
Duinaveruit	3	Rapunzelklokje	3
Gestreepte klaver	1	Rode ogentroost	5
Gewone agrimonie	6	Ruig viooltje	1
Gewone vleugeltjesbloem	6	Sikkelklaver	1
Glad biggenkruid	4	Slanke mantelanjer	29
Hondsviooltje	1	Steenanjer	4
Kamgras	3	Stijve ogentroost	4
Kattendoorn	1	Veldkruidkers	2
Kleine bevernel	23	Veldsalie	4
Kleine ratelaar	4	Voorjaarsganzerik	4
Kleine steentijm	4	Wild kattenkruid	1
Kleverige reigersbek	1	Witte munt	2
Knolsteenbreek	4	Zeepostelein	4
Korenbloem	3		

♣ Stinsen

In Tabel 2 staat een lijst met waargenomen stinsen van de laatste 10 jaar. Stinsen komen vooral voor in de duinen bij Wijk aan Zee, park Scheybeeck, park De Duinen en langs de Zeestraat.

Tabel 2.
Stinsen uit de NDFF.

soort	aantal groeiplaatsen	soort	aantal groeiplaatsen
Blauwe druifjes	1	Lelietje-van-dalen	1
Bosanemoon	3	Maarts viooltje	3
Bosgeelster	1	Muscari	1
Breed klokje	1	Narcissus	3
Gele anemoon	3	Oosterse sterhyacint	3
Gewone vogelmelk	13	Ruig klokje	1
Gewoon sneeuwkllokje	3	Spaanse hyacint	1
Grote sneeuwroem	4	Vingerhelmbloem	4
Grote sneeuwroem s.s.	1	Welriekende salomonszegel	1
Kleine sneeuwroem	1	Wilde Hyacint	6
Knikkende vogelmelk	4	Wilde narcis / Trompetnarcis	1
Kraailook	15	Wilde x Spaanse hyacint	1
Kuifhyacint	1		

♣ Exoten

In Tabel 3 staan de 10 exoten die zijn waargenomen in de gemeente. De verspreidingskaart is weergegeven in Bijlage 3.

Tabel 3.
*Waarnemingen van
exoten (NDFF en tijdens
veldbezoek).*

soort	aantal groeiplaatsen
(Japanse) duizendknoop	3
Alsemambrosia	2
Amerikaanse vogelkers	7
Bastaardduizendknoop	1
Gele maskerbloem	1
Japanse duizendknoop	16
Parelvederkruid	1
Reuzenberenklauw	14
Rimpelroos	27
Sachalinse duizendknoop	1

Bastaardduizendknoop is de kruising tussen Japanse duizendknoop en Sachalinse duizendknoop. In 1983 is deze kruising voor het eerst beschreven. Het is goed mogelijk dat veel waarnemingen van Japanse duizendknoop deze kruising betreffen. In Nederland komt deze soort dan ook wijdverspreid voor. Deze exoot is extreem invasief en heeft een nog grotere impact op de biodiversiteit dan de twee oudersoorten. De planten lopen vroeg in het voorjaar uit, hebben een snelle lengtegroei en vormt snel een dicht bladerdek. Hierdoor wordt de overige vegetatie geheel overgroeid en op de duur

verdrongen. Uiteindelijk bij dominantie van duizendknoop kan het leiden tot een verlaging van biodiversiteit (bosmieren, vlinders en insecten).

Net als andere soorten invasieve duizendknoten kan Bastaardduizendknoop grote schade veroorzaken aan funderingen, verhardingen, infrastructuur, rioleringen en drainagebuizen. De wortels kunnen met gemak door asfalt, beton of metselwerk groeien.

De duizendknoten komen voor aan de randen van park De Duinen, in het oosten van Beverwijk en (slechts eenmaal) in het westen in de duinen. In de legenda van het kaartje staat (Japanse) duizendknoop. Deze planten zijn tijdens het veldwerk aangetroffen. Vanwege het ontbreken van blad kon de soort niet exact bepaald worden.

Alsemambrosia is een invasieve exoot die bij de export van kippen- en vogelvoer is meegekomen. Het stuifmeel van deze soort kan bij veel mensen hooikoorts veroorzaken. In Nederland is er laatste jaren een sterke groei van het gehalte ambrosiapollen in de lucht. De late bloei van de plant, in september en oktober, verlengt het hooikoortsseizoen met twee maanden. In Beverwijk is deze soort waargenomen aan de noordelijke rand van de Broekpolder.

Amerikaanse vogelkers was in eerste instantie ingevoerd om te gebruiken als ondergroei in bossen. Uiteindelijk had de plant een slechte invloed want er kiemde niets meer in de bodem. Vandaar dat de soort ook wel ook 'Bospest' genoemd wordt. De soort komt voor in de duinen, aan de rand van Beverwijk en is 1 maal waargenomen ten oosten van park Scheybeeck.

Duizendknoop in het Parkbos.

Een oude bloeiwijze van Reuzenbeeklauw in CAIJ-belt.

Rimpelroos komt in de duinen voor en eenmaal langs de Zeestraat. Via veel wortelopslag kan deze soort zich makkelijk en snel uitbreiden. De soort groeit met dicht opeenstaande stengels en verdringt inheemse soorten.

Reuzenbereklauw kan met zijn grote kiemkracht en grote bladeren vele andere soorten verdringen. Deze soort komt voor op de CAIJ-Belt en komt verspreid nog op een aantal andere plekken in Beverwijk voor.

De overige twee soorten zijn invasieve water relaterende soorten. Hiervan zijn slechts enkele waarnemingen bekend. Het betreft Gele maskerbloem en Parelvederkruid.

♣ overige bijzondere planten

In Tabel 4 hieronder staan nog 7 andere bijzondere soorten met het bijbehorende aantal groeiplaatsen. De verspreidingskaart is weergegeven in Bijlage 4. Het zwaartepunt van de soorten ligt (net als bij de rode lijstsoorten) in de duinen bij Wijk aan Zee. Dit benadrukt nogmaals de natuurwaarde van dit deel van de gemeente.

Tabel 4.

Overige bijzondere flora binnen Beverwijk.

soort	aantal groeiplaatsen
Bijenorchis	14
Bitterkruidbremraap	76
Hondskruid	960
Muurvaren	7
Rietorchis	22
Tongvaren	1
Walstrobremraap	26

♣ Beschermde planten

Net buiten de gemeente zijn 4 groeiplaatsen van Glad biggenkruid in de duinen bij Wijk aan Zee bekend. Deze plantensoort is onder de Wnb beschermd. Het biotoop waar deze soort verwacht kan worden is laag duingrasland en open zandige bermen.

3.3 Amfibieën

3.3.1 NDFF

De vindplaatsen van Rugstreeppad die voorkomen binnen het onderzoeksgebied zijn weergegeven in Bijlage 5. Er zijn drie nieuwe waarnemingen bekend ten opzichte van 2013. Twee waarnemingen zijn gedaan ten zuiden van de Zeeweg. Het gaat om een larf en een 50-tal juvenielen. De andere waarneming betreft een Rugstreeppad in vrij stedelijk gebied.

De zwaar beschermde Rugstreeppad is een echte pioniersoort. De dieren prefereren als landbiotoop kale, ruderaal gronden zoals bouwterreinen of zandopspuitingen. De soort is erg mobiel en kan zo doende snel nieuwe gebieden ontdekken en koloniseren. Aan het voortplantingswater stelt de Rugstreeppad weinig eisen. Het bestaat meestal uit (tijdelijk aanwezige) geïsoleerde, ondiepe wateren zonder al te veel predatoren zoals vissen en roofinsecten. Plassen of wateren die periodiek droogvallen zijn zeer geschikt omdat waterroofdieren hierin weinig voorkomen.

3.3.2 Biotoopbeoordeling

De graafwerkzaamheden bij de Creutzberglaan hebben ervoor gezorgd dat dit terrein geschikt is geworden voor Rugstreeppad. Langs en binnen het gebied zijn enkele ondiepe, pas gegraven sloten aanwezig. Deze wateren kunnen geschikt zijn als voortplantingswater voor Rugstreeppad. Een kaart met de potentie van het voorkomen van Rugstreeppad is te vinden in Bijlage 6.

3.4 Reptielen

3.4.1 NDFF

Er is een enkele stip bijgekomen van Zandhagedis in het westen van het gebied t.o.v. 2013. De verspreiding is vrijwel gelijk (zie Bijlage 7). De potentie van het voorkomen van deze soort is onveranderd t.o.v. het rapport van 2013.

3.5 Broedvogels

Er zijn zo'n 280 verschillende soorten vogels waargenomen de afgelopen jaren (NDFF). Aangezien er geen grote ingrijpende veranderingen hebben plaatsgevonden aan groenvoorzieningen binnen de gemeente zal er vrijwel geen verandering zijn in aanbod van broedbiotoop.

In Bijlage 8 staat de verspreidingskaart weergegeven van aangetroffen Rode lijst soorten (behalve Boomvalk en Huismus). Soorten als Slechtvalk en Groene specht zijn nu van de Rode lijst verdwenen.

Alle vogels en hun (bewoonde) nesten zijn nog steeds beschermd onder de Wnb. Men dient activiteiten waarbij nesten verstoord of vernield kunnen worden buiten het broedseizoen plaats te doen vinden, dus niet van ruwweg 15 maart tot 15 juli. Er zijn echter ook een aantal soorten die steeds naar hetzelfde nest terugkeren en waarvan dientengevolge de nesten jaarrond zijn beschermd. Met deze soorten moet dus het gehele jaar rekening worden gehouden (zie Bijlage 9). Deze soorten zullen hieronder verder besproken worden. Boomvalk en Huismus zijn naast rode lijst soorten ook soorten waarvan hun nest jaarrond beschermd is.

3.5.1 Broedvogels met jaarrond beschermde verblijfplaatsen

Een overzicht van waarnemingen van vogels met jaarrond beschermde nesten is weergegeven in Bijlage 9.

In dit rapport zal verder aandacht gegeven worden aan de gebouw bewonende vogels met jaarrond beschermde soorten.

3.5.1.1 Biotoopbeoordeling Huismus en Gierzwaluw

In Bijlage 10 staat een kaart met de potentie van bebouwing voor Huismus. Op deze kaart zijn ook de waargenomen Huismus mannetjes weergegeven. Een code 2 betekent zingend in aangrenzend groen en code 3 betekent zingend in de dakgoot. Ook zijn Ringmussen aangetroffen in de Broekpolder. In Bijlage 11 staat een kaart met de potentie van bebouwing voor Gierzwaluw.

Ringmus in de wijk Broekpolder.

Paartje Huismus in de dakgoot.

In principe zijn alle gebouwen met (scheefliggende) dakpannen geschikt voor Huismus en Gierzwaluw. Bij de biotoopbeoordeling is de aanwezigheid van dakpannen en aangrenzend groen met hagen en lage struiken als potentieel beter beoordeeld. Oudere wijken waar Huismussen ook actief waren en mannetjes zingend in de dakgoot aanwezig waren zijn het meest geschikt. Nieuwe wijken met strakke aaneensluitende dakpannen zijn marginaal bevonden. Gebouwen met platte daken zijn geen potentieel leefgebied voor beide vogelsoorten.

Een ligusterhaer kan onderdeel uitmaken van het essentiële leefgebied van de Huismus.

3.6 Grondgebonden zoogdieren

In Bijlage 12 is een verspreidingskaart weergegeven met aangetroffen algemene zoogdieren binnen de gemeente gedurende de afgelopen 10 jaar.

Bruine rat, Mol en Huismuizen om en in het huis zijn niet beschermd (Bijlage 1) Veel van de andere aanwezige soorten zijn vrijgesteld bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Wel geldt nog altijd de zorgplicht voor deze soorten.

In Bijlage 13 is een kaart weergegeven van beschermde soorten. De Eekhoorn is een nieuwkomer en eenmaal waargenomen in de bossen langs de Zeestraat. De andere soorten betreffen kleine marterachtigen. In de volgende paragrafen wordt per soort van deze groep een beschrijving gegeven, waarna daarna kort de verspreiding wordt besproken en de biotoopbeschrijving.

3.6.1 Boomarter

Bos is het voorkeursbiotoop van de Boomarter. In Nederland komt de soort voor in bossen van allerlei verschillende typen en leeftijdsklassen. Zo leeft de Boomarter in de jonge bossen in de Flevopolders, maar ook in de moerasbossen in Overijssel en Utrecht.

Boommarters kiezen hun rustplaatsen vaak in boomholten, konijnen-, vossen- of dassenhollen, tussen boomwortels of onder takkenbossen. Nesten zitten vaak in oude spechten- of eekhoornholten, regelmatig in inrottingsholten en soms in gebouwen die in of aan de rand van het bos staan. Boommarters maken meestal niet zelf een hol maar passen een bestaand hol aan.

Het menu van de Boomarter bestaat uit insecten (waaronder hommels- en wespenbroed), vogels, eieren, kleine zoogdieren (van muis tot Konijn), aas en af en toe een Eekhoorn. In de nazomer en herfst maken bessen en vruchten ook onderdeel uit van zijn eetpatroon.

Boommarters zijn naast goede boomklimmers ook goede zwemmers. Ze zijn vooral 's nachts actief. Het leefgebied van een mannetje is circa 1000 ha groot en overlapt (deels) dat van meerdere vrouwtjes. De kans om een Boomarter te treffen is dan ook klein. In het voorjaar en begin zomer kunnen jagende vrouwtjes of spelende jongen waargenomen worden.

3.6.2 Bunzing

Het voorkomen van Bunzing in een gebied is afhankelijk van de aanwezigheid van voldoende schuilmogelijkheden, het voedselaanbod en water in de buurt. Met schuilmogelijkheden worden bijvoorbeeld heggen, takkenhopen, opgeslagen materialen, muurtjes en dicht begroeide oevers bedoeld. De soort komt ook voor

in meer open weidegebied met sloten. In de winter wordt de soort vaak aangetroffen rondom boerderijen waar stro en hooi warmte bieden en veel prooidieren (muizen, ratten) aanwezig zijn.

Een Bunzing maakt zijn schuilplaats in oude hopen van bijvoorbeeld Konijn, Mol, Vos en Das. Maar ook onder steenhopen, houtmijten, in holle bomen of onder boomwortels.

Het leefgebied van de Bunzing varieert van 8 tot 1000 hectare en is afhankelijk van voedselaanbod: groter bij minder voedsel. Zijn voedsel bestaat uit konijnen, hazen, ratten, muizen, mollen, vogels, vogeleieren, reptielen, amfibieën, insecten, maar ook vogelkers, bosbes of ander fruit. Hij is vooral 's nachts actief.

Voor de Bunzing is het belangrijk dat niet alles in het landschap 'opgeruimd' wordt. Het laten liggen van takkenhopen en rietbossen, het in stand houden van holle bomen, overhoekjes en andere kleinschalige landschapselementen zijn goede maatregelen die er voor zorgen dat de Bunzing voldoende schuilplaatsen heeft.

3.6.3 Hermelijn

De Hermelijn komt in allerlei verschillende biotopen voor als er maar voldoende dekking aanwezig is. Deze soort is zowel overdag als 's nachts actief.

De Hermelijn leeft in een hol, meestal een oud bestaand mollennest of konijnenhol. In zijn leefgebied zijn elementen nodig die dekking bieden zoals heggen, muurtjes, oeverlijnen, etc. Het territorium van een Hermelijn ligt tussen de 4 en 50 ha.

De Hermelijn is een carnivoor, die voornamelijk jaagt op kleine zoogdieren zoals woelmuizen, ratten en konijnen. Er worden ook vogels en vogeleieren gegeten.

Voor de Hermelijn is een kleinschalig 'niet opgeruimd' landschap met veel lijnelementen van belang. De leefmogelijkheden van deze soort zullen worden verhoogd bij het bevorderen van aantallen rommelhoekjes, takkenbossen, steenhopen, oeverhoekjes, houtwallen, etc. Daarnaast kan de voedselsituatie verbeterd worden door gebruik van muizen- en rattengif tegen te gaan en door aanplant van bes- en nootdragende planten in het leefgebied te realiseren.

3.6.4 Wezel

De enige eisen die de Wezel aan zijn omgeving stelt zijn goede schuilmogelijkheden en de aanwezigheid van voldoende geschikt voedsel. Diverse bosschages, houtstapels of heggen kunnen bijvoorbeeld dekking bieden. Oude hopen van muizen, ratten en Konijnenhopen kunnen als woning dienen. De soort gebruikt

verschillende rustplaatsen in zijn leefgebied waartussen hij zich beweegt.

Het hoofdmenu van de Wezel bestaat uit woelmuizen. Bij een tekort aan woelmuizen eten ze ook wel Bosmuizen, ratten, Mollen, vogeltjes, eieren, slakken, kikkers, insecten en jonge Konijnen en Hazen.

Het leefgebied van een mannetje varieert van 1 tot 25 hectare en is afhankelijk van de hoeveelheid beschikbaar voedsel en is sterk begrensd. Het jachtgebied van een vrouwtje is aanzienlijk kleiner (1 tot 7 hectare) en minder scherp begrensd.

Voor deze soort geldt, net als voor de andere kleine marterachtigen, dat de leefomgeving niet te opgeruimd moet zijn. Leefmogelijkheden kunnen sterk verbeterd worden door het laten liggen van snoeihout, steenhopen en het ongemoeid laten van houtwallen, oeverhoekjes en dichte struikbegroeiingen langs akkers. Daarnaast wordt het gebruik van muizen- en rattengif ontraden omdat het eten van vergiftigde muizen dodelijk kan zijn voor Wezel.

3.6.5 Verspreiding

De soorten zijn vooral 's nachts actief. Dit is tevens een van de redenen dat het aantal waarnemingen van deze soorten beperkt is. Bij gebrek aan actief onderzoek zullen voornamelijk verkeersslachtoffers gemeld worden aangezien het toenemende verkeer een grote

Takkenhopen en boomstronken geven schuilmogelijkheden aan kleine marterachtigen.

bedreiging vormt voor deze soortgroep. Daarnaast zijn deze soorten erg gevoelig voor verstoring, zowel door mensen als door huisdieren.

Van de Boomarter zijn in het oosten van de gemeente, langs de A9, veel doodgereden exemplaren aangetroffen. Het lijkt erop dat deze soort de Wijkertunnel gebruikt als migratieroute. Het is hierdoor mogelijk dat de groenstroken nabij de A9 deel uitmaken van het leefgebied van de Boomarter. Daarnaast zijn twee waarnemingen bekend van levende exemplaren in de bosrijke omgeving in het westen. Hier zal een deel van de omgeving ook door Boomarter gebruikt worden.

Van de Hermelijn is slechts een waarneming bekend in het oosten van het gebied. Van de Bunzing is in de gemeente ook slechts één waarneming bekend. Dit betreft een dood exemplaar in het westen van het gebied. De Wezel is tweemaal gezien binnen de gemeente.

3.6.5.1 Biotopenbeoordeling kleine marterachtigen

Voor alle kleine marterachtigen geldt dat er voldoende dekking binnen hun leefgebied aanwezig moet zijn. Kort gemaaid grasland en snippers groen omringd door bebouwing zijn dan ook beoordeeld als geen potentie. Daar waar enige beschutting aanwezig is en smalle, kleine strookjes groen liggen zijn aangeduid met marginaal. Bij meer dekking en grotere aaneengesloten stroken groen is potentie. Stukken die het meest geschikt zijn, bieden mogelijk ook nestplaatsen in aaneengesloten dichte begroeiing. De beoordeling wordt getoond in Bijlage 14.

De groenstroken worden ten oosten van Beverwijk onderbroken door snelwegen. De verkeersslachtoffers duiden op verplaatsing van deze soorten. De meeste potentie zit in de noord-zuid strook die bestaat uit park De duinen, Duinrust en langs de Zeestraat.

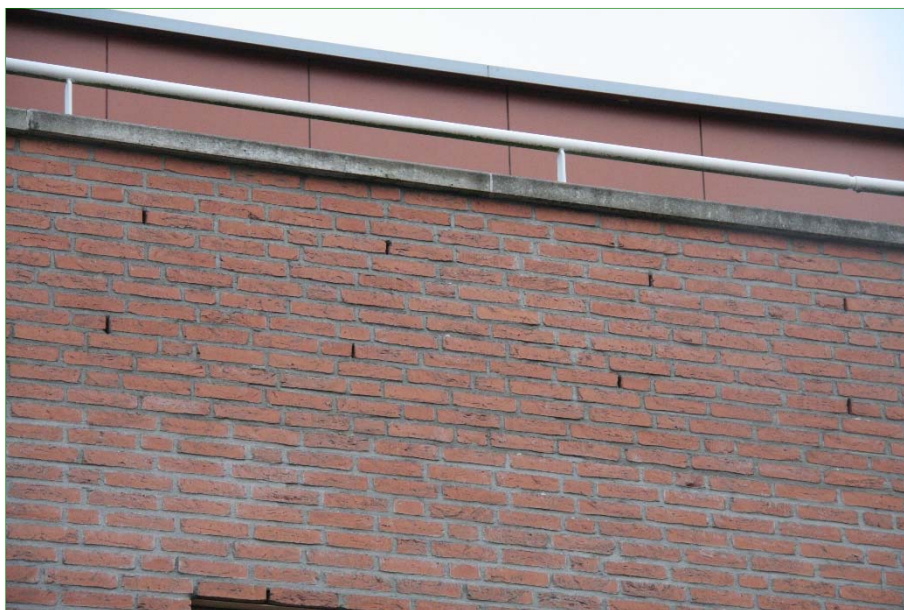
3.7 Vleermuizen

3.7.1 NDFF

Alle soorten vleermuizen zijn nog steeds beschermd onder de Wnb. In Bijlage 15 staat de verspreidingskaart weergegeven van verblijfplaatsen van verschillende soorten vleermuizen. Er zijn maar enkele waarnemingen bijgekomen ten opzichte van 2013.

3.7.2 Biotoopbeoordeling

In het stedelijk gebied van de gemeente is een inschatting gemaakt van het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen. In het algemeen kan een vleermuis in elk gebouw verblijven zolang er gaten en kieren in muren en/of onder dakpannen aanwezig zijn. Er is meer potentie indien een wijk uit grote gebouwen met blinde muren en stootvoegen bestaat. Wanneer in oudere wijken veel scheve dakpannen en kopse kanten met openingen aanwezig zijn is dit als heel geschikt bevonden voor vleermuis. Alleen de camping in Wijk aan Zee zal niet geschikt zijn voor verblijfplaatsen van vleermuizen. De kaart met potentie wordt weergegeven in Bijlage 16.

Veel spouwopeningen in grote gebouwen bieden meer potentie voor vleermuisverblijven.

3.8 Overige soortgroepen

3.8.1 Vlinders en libellen

In de gemeente zijn waarnemingen bekend van een aantal dagvlinders en libellen-/juffersoorten die genoteerd staan op de rode lijst. In Tabel 5 staan de waargenomen soorten. Hiervan is één soort beschermd. Het betreft de Duinparelmoervlinder. De meeste waarnemingen zijn gedaan in de duinen ten zuiden van Wijk aan Zee. De Rouwmantel is in een tuin in stedelijk gebied aangetroffen. De Vroege Glazenmaker is ten noorden van de Broekpolder aangetroffen.

Drie van de waargenomen bedreigde dagvlindersoorten zijn ook beschermde soorten. Het gaat om Duinparelmoervlinder, Kommavlinder en Bruine eikenpage.

Binnen overige soortgroepen zoals lagere planten (paddenstoelen, korstmossen, e.d.) mollusken (slakken), kreeftachtigen, spinnen, etc. worden geen (zwaar) beschermde soorten verwacht. Er zijn binnen deze soortgroepen wel soorten te verwachten die op Rode lijsten voorkomen. Onderzoek naar deze soortgroepen is echter specialistisch werk en de verschillende soorten zijn veelal lastig te herkennen.

Tabel 5.
*Waargenomen
bedreigde soorten
vlinders en libellen in
gemeente Beverwijk.*

soort	aantal x waargenomen
Bruin Blauwtje	5
Bruine Winterjuffer	1
Bruine eikenpage	1
Duinparelmoervlinder	10+
Heivlinder	2
Kleine Parelmoervlinder	3
Kommavlinder	10+
Rouwmantel	1
Vroege Glazenmaker	1

4 Conclusie en aanbevelingen

4.1 Conclusies

Ten opzichte van 2013 is het zwaartepunt van de voorkomende natuurwaarden nagenoeg gelijk gebleven. De hoogste natuurwaarden zijn nog steeds gelegen in de landgoederenzone, de parken (waaronder park “De Duinen”), de duinen en het buitengebied in het oosten van de gemeente.

Naar aanleiding van de invoering van de WNB zijn van een aantal soortgroepen geen beschermde soorten meer aanwezig in de gemeente. Het betreft de soortgroepen Vissen en Flora. De invoering van de WNB heeft er echter ook voor gezorgd dat er binnen de soortgroep grondgebonden zoogdieren beschermde soorten zijn bijgekomen. Het betreft Bunzing, Hermelijn en Wezel.

Bij de actualisatie van de natuurwaarden is een groot deel van de bebouwing meegenomen. Hierbij is gebleken dat het stedelijk gebied van Beverwijk ook zeker natuurwaarden heeft. Zo komt de Huismus op verschillende plaatsen zeker voor. En is gebleken dat het overgrote deel van de onderzochte bebouwing potentieel geschikt biotoop biedt voor Huismus, Gierzwaluw en vleermuizen.

- ♣ In de Gemeente Beverwijk komt plaatselijk karakteristieke stinsenflora voor, ook in gemeentelijk groengebied zoals park Scheybeeck. Het is wenselijk en soms verplicht dat hiermee rekening gehouden wordt bij onderhoud en met name bij ingrepen waarbij delen vergraven worden.
- ♣ Er zijn t.o.v. 2013 enkele nieuwe waarnemingen van Rugstreeppad bij gekomen. Het betreft twee waarnemingen nabij de Zeeweg en een waarneming uit stedelijk gebied. Door graafwerkzaamheden bij scheibeeck/westerhout is de potentie van Rugstreeppad wat toegenomen, dit zal ook zeker in de toekomst bij graafwerkzaamheden het geval zijn. Bij ‘droge’ onderhoudswerkzaamheden zal niet snel een conflict met deze soort optreden. Ingrijpende onderhoudswerkzaamheden in voortplantingswater tussen april en augustus moet zeer zorgvuldig gebeuren.
- ♣ Wat betreft de Zandhagedis is er een enkele stip bijgekomen in het westen van het gebied t.o.v. 2013. De verspreiding is vrijwel gelijk. De potentie van het voorkomen van deze soort is onveranderd t.o.v. het rapport van 2013. In de gebieden met potentie moet in zandige terreintypen rekening gehouden worden met deze soort. In andere delen van de gemeente wordt de soort niet verwacht.
- ♣ Ten opzichte van 2013 is meer bekend over nestlocaties van vogels met jaarrond beschermde nesten. Zo zijn er bij de

actualisatie nestlocatie van Boomvalk, Gierzwaluw en Huismus naar voren gekomen. Het is te verwachten dat binnen de gemeente meer nestlocaties aanwezig zijn. Bij het werken aan bomen en hoge struiken met (grote) nesten moet hiernaar verder onderzoek worden gedaan, ook buiten het ;'reguliere' broedseizoen. Met niet-jaarrond beschermde vogels moet vrijwel in alle groenvakken in het broedseizoen rekening gehouden worden.

- ♣ Van beschermde zoogdieren zijn de Boomarter, Bunzing, Eekhoorn, Hermelijn en Wezel aangetroffen. De meeste waarnemingen zijn gedaan in of nabij groenzones en langs de A9. Bij werkzaamheden aan groenzones en aan of in de buurt van oudere bomen met holtes, spleten of gaten, moet zorgvuldig worden gehandeld en moet mogelijk nader onderzoek worden gedaan naar juridisch zwaardere beschermde zoogdieren. Dit geldt ook voor locaties voor bunkers en bebouwing waar mogelijk vleermuizen voorkomen.
- ♣ Van de overige soortgroepen zijn in de gemeente alleen van de soortgroep dagvlinders beschermde soorten aangetroffen. Het betreft Bruine eikenpage, Duinparelmoervlinder en Kommavlinder.
- ♣ Het aantal exoten lijkt mee te vallen. Het beeld van de aanwezige exoten is echter niet compleet aangezien niet alle mogelijke locaties waar exoten kunnen groeien onderzocht zijn.

4.2 Aanbevelingen

- ♣ Waar ruimtelijke ingrepen gepland staan is bij aanwezige potentie voor beschermde, niet vrijgestelde, soorten aanvullend onderzoek noodzakelijk.
- ♣ Het is belangrijk om met name exoten als Reuzenbereklaauw en Japanse duizendknoop in toom te houden.
- ♣ In onderhuurcontracten t.a.v. groenbeheer kan worden opgenomen wie informatie over flora en fauna verzamelt en of- en onder welke gedragscode wordt gewerkt.
- ♣ Verantwoordelijke gemeentelijk uitvoerenden en onderhuurders moeten op de hoogte zijn van belangrijkste (beschermde) natuurwaarden in het (gemeentelijk) groen en zorg dragen dat geen verbodsbepalingen van de WNB worden overtreden bij het uitvoeren van onderhoud of ruimtelijke ingrepen.
- ♣ Bij het opstellen van beheercontracten of het uitbesteden van onderhoudswerkzaamheden zal het werken met een goedgekeurde gedragscode als randvoorwaarde in de aanbesteding opgenomen moeten worden/zijn. Er moet gecontroleerd worden of de gedragscode wordt gerespecteerd bij de uitvoering van deze werkzaamheden.
- ♣ Bij ontwikkelingen in de gemeente wordt aanbevolen om stadsnatuur te stimuleren. Dit kan door het plaatsen van

nestkasten voor soorten als Huismus, Gierzwaluwen en vleermuizen maar ook groenzones zijn belangrijk als essentieel leefgebied voor beschermde soorten uit verschillende soortgroepen.

5

Aanbevolen en geraadpleegde literatuur

- ADVIESBUREAU MERTENS, 2012. *Vleermuizen en vissen in en direct rond een watergang op de Automarkt te Beverwijk*. Rapportnr. 2012.1473, Adviesbureau Mertens B.V, Wageningen.
- ARCADIS, 2005. NATUURTOETS TRACÉ N197, *Flora en faunaonderzoek 'Westelijke Randweg Beverwijk'*. Rapport 110402/WA5/2J8/000888.001, Arcadis, Rotterdam.
- BEER, R. DE & B. VAN SCHOOTEN, 2010. *Beschermde natuurwaarden in Heemskerk, Inventarisatie en beoordeling natuurwaarden in het kader van het opstellen van een gedragscode Flora- en fauna-wet*. G&G-rapport 2010-28, Van der Goes en Groot, Alkmaar.
- BEER, R. DE, 2013. *Natuurwaarden in Beverwijk, Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van gedragscode Flora- en faunawet voor beheer en onderhoud groenvoorzieningen*. G&G-rapport 2013-7. Van der Goes en Groot, Alkmaar.
- BEUSEKOM, R. VAN, HUIGEN P., HUSTINGS F., DE PATER, K. & THISSEN J. (RED.), 2005. *Rode Lijst van Nederlandse broedvogels*. Tirion uitgevers B.V., Baarn.
- BORST, R.H.J. & SPRONG, R., 2008. *Gedragscode bestendig beheer groenvoorzieningen*. Stadswerk en Vereniging van Hoveniers en Groenvoorzieners. stadswerk, Ede.
- BOS, F., M. BOSVELD, D. GROENENDIJK, C. VAN SWAAY, I. WYNHOFF, DE VLINDERSTICHTING, 2006. *De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea)*. – *Nederlandse Fauna 7*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.
- BROEKHUIZEN, S., B. HOEKSTRA, V. VAN LAAR, C. SMEENK & J.B.M. THISSEN (RED.), 1992. *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. 3^e herziene druk. Utrecht.
- BUIKS, J.J.W.M., 2011. *Quick-scan Flora en fauna aanleg oostelijke verbindingsweg Beverwijk*. Rapport 11.219 R 010.04, ProCensus, Hoorn.
- CREEMERS, R.C.M., & J.C.W. VAN DELFT (RAVON, RED.), 2009. *De amfibieën en reptielen van Nederland - Nederlandse Fauna 9*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- CREEMERS, R.C.M., 1996. *Bedreigde en kwetsbare reptielen en amfibieën in Nederland. Basisrapport met voorstel voor de Rode Lijst*. Nijmegen.

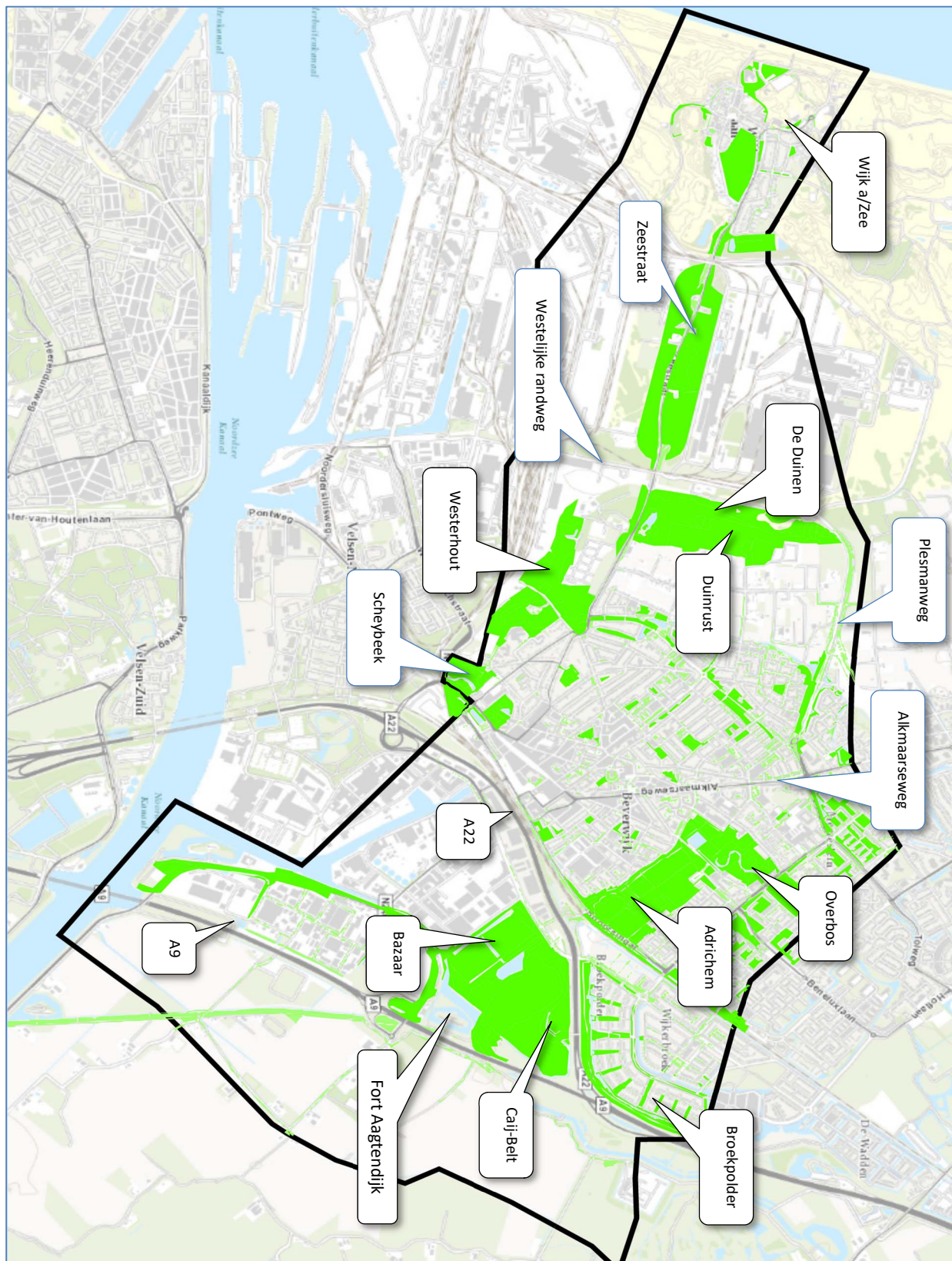
- GEELHOED, S.C.V. & A.H. SWAAN, 2004. *Natuurtoets t.b.v. woningbouw Beverwijk-West, Creutzberglaan-stadsrand*. Rapport 0069, BFO Flora & Fauna Onderzoek, Egmond-Binnen.
- GROOT, J. 2009. *Bestemmingsplan Plantage te Beverwijk, toetsing in het kader van de Flora- en faunawet*. Van der Goes en Groot, Alkmaar.
- GROOT, J., 2002. *Notitie broedvogelonderzoek Willem Bakkerlaan en Centraal emplacement-Oost*. Van der Goes en Groot, Alkmaar.
- GROOT, J., 2004. *Uitbreiding Beverwijkse Bazaar te Beverwijk, quickscan uitbreidingsgebied*. Van der Goes en Groot, Alkmaar.
- HERDER, J., J. KRANENBARG, D. HOOGENBOOM, J. HAMERS & K. DEKKER, 2012. *Atlas van de Noord-Hollandse vissen 1980-2012*. Landschap Noord-Holland, Heiloo en Stichting RAVON, Nijmegen.
- HOLLANDER, H. & P. VAN DER REEST, 1994. *Rode lijst van bedreigde zoogdieren in Nederland (basisdocument)*. Utrecht.
- KALKMAN, G., 2008. *Natuur Effect Rapportage CAIJ- en Aagtenbelt te Beverwijk*. Rapp. 11.063_R_06.02, ProCensus, Hoorn.
- KAPTEYN, K., 1995. *Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding*. Provincie Noord-Holland, Noordhollandse Zoogdierstudiegroep, Het Noordhollands Landschap, Haarlem.
- KOLEN, M., 2011. *Quick-scan natuur herinrichting park Scheybeek, toetsing aan de wet- en regelgeving voor natuur*. Rapport GM-0026575, Grontmij, Alkmaar.
- LIMPENS, H., K. MOSTERT & W. BONGERS (RED.), 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen: onderzoek naar verspreiding en ecologie*. Utrecht.
- MEIJDEN, R. VAN DER, 2005. *Heukels' Flora van Nederland*. 23e druk. Wolters-Noordhoff, Groningen.
- MEIJDEN, R. VAN DER, B. ODÉ, C.L.G. GROEN, J.P.M. WITTE & D. BAL, 2000. *Bedreigde en kwetsbare vaatplanten in Nederland: basisrapport met voorstel voor de Rode Lijst*. Gorteria 26: 85-208.
- MOVARES, 2011. *Ecologisch onderzoek Aagtenpoort te Beverwijk*. Project BO-FS-110012920, Movares Nederland B.V, Utrecht.
- NEDERLANDSE VERENIGING VOOR LIBELLENSTUDIE, 2002. *De Nederlandse Libellen (Odonata)*. – *Nederlandse Fauna 4*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.
- NIE, H.W. DE & G. VAN OMMERING, 1998. *Bedreigde en kwetsbare zoetwatervissen in Nederland. Toelichting op de Rode Lijst*. Rapport nr. 33, IKC Natuurbeheer, Wageningen.
- NIE, H.W. DE, 1997. *Atlas van de Nederlandse Zoetwatervissen*. 2^e herziene druk. Doetinchem.

- NIE, H.W. DE, 1997. *Beschermde en kwetsbare zoetwatervissen in Nederland. Voorstel voor een rode lijst*. Nieuwegein.
- NÖLLERT, A, C. NÖLLERT, 2001. *Amfibieëngids van Europa*. TIRION Uitgevers bv, Baarn.
- PROCENSUS, 2010. *Actualisatie Flora en fauna CAIJ- en Aagtenbelt te Beverwijk-concept*. Procensus rapp. 11.247-R-02.01., Procensus.
- PROVINCIE NOORD-HOLLAND, 2002. *Rekening houden met Habitat-richtlijnsoorten in Noord-Holland*. Haarlem.
- SCHARRINGA, C.J.G., W. RUITENBEEK & P.J. ZOMERDIJK, 2010. *Atlas van de Noord-Hollandse broedvogels 2005-2009*. Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland, Landschap Noord-Holland.
- SLUIS, D. & M. VAN STRAATEN, 2005. *Bazaar te Beverwijk, inventarisatie beschermde flora en fauna 2005*. G&G-rapport 2005-41, Van der Goes en Groot, Alkmaar.
- Smit, G.F.J., 2008. *Zandhagedis op tracé fietspad Reijndersweg, Velsen-Noord*. Rapport 09-174, bureau Waardenburg, Culemborg.
- SPAARGAREN, J.J. & SLUIS, D., 2005. *CAIJ-Belt te Beverwijk, inventarisatie beschermde flora en fauna in 2005*. G&G-rapport 2005-15, Van der Goes en Groot, Alkmaar.
- SPAARGAREN, J.J., 2004. *Broekpolder te Beverwijk, toetsing aan de Flora- en faunawet in 2004*. Van der Goes en Groot, Alkmaar.
- SWAAN, A.H., S.C.V. GEELHOED & J.C. DIEMEER, 2007. *Natuurtoets t.b.v. de herinrichting stationsgebied Beverwijk, inventarisatie natuurwaarden, beoordeling t.a.v. de natuurwetgeving*. Rapport 00/79, BFO Flora & Fauna Onderzoek, Egmond-Binnen.
- VEER, R. VAN 'T, T. KISJES & N. SMINIA, 2012. *Natuuratlas Zaanstad*. Stichting Uitgeverij Noord-Holland.
- VENHUIS, C. & A.H. SWAAN, 2008. *Aanvullend onderzoek Natuurtoets Ons Witte Huis*. Rapport 01/165, AFO Advisering & Flora- en fauna Onderzoek, Egmond-Binnen.
- WASSCHER, M., 1999. *Bedreigde en kwetsbare libellen in Nederland (Odonata). Basisrapport met voorstel voor Rode lijst*. European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.
- WOERSEM, I VAN, 2006. *Einde- winteronderzoek N197, Aanvullend winteronderzoek bij 'Natuurtoets Herfst- en Winteronderzoek N197'*. Rapp. 110402/WA6/2J1/000888/004B, Arcadis, Rotterdam.
- WYNHOFF, I. & C. VAN SWAAY, 1999. *Bedreigde en kwetsbare dagvlinders in Nederland. Basisrapport met voorstel voor Rode lijst*. De Vlinderstichting, Wageningen.

6 Bijlagen

Bijlage 1	Toponiemen
Bijlage 2	Huidige natuurwetgeving
Bijlage 3	Verspreidingskaart exoten
Bijlage 4	Verspreidingskaart overige flora
Bijlage 5	Verspreidingskaart Rugstreeppad
Bijlage 6	Potentie Rugstreeppad
Bijlage 7	Verspreidingskaart Zandhagedis
Bijlage 8	Verspreidingskaart broedvogels Rode lijst
Bijlage 9	Verspreidingskaart broedvogels Jaarrond
Bijlage 10	Potentie Huismus
Bijlage 11	Potentie Gierzwaluw
Bijlage 12	Verspreidingskaart algemene kleine zoogdieren
Bijlage 13	Verspreidingskaart beschermde kleine zoogdieren
Bijlage 14	Potentie kleine marterachtigen
Bijlage 15	Verspreiding verblijfplaatsen vleermuizen
Bijlage 16	Potentie vleermuizen

Bijlage 1 Toponiemen

Bijlage 2 Huidige natuurwetgeving

Bijlage 2.1 Wet natuurbescherming (Wnb)

De Wet natuurbescherming (Wnb) is het nationale wettelijke kader waarin de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet zijn samengevoegd.

In de Wnb is zowel de soortbescherming van wilde flora en fauna geregeld als de gebiedsbescherming die veelal voortkomt uit bepalingen van de Europese Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn.

De provincies zijn, op enkele uitzonderingen na, het bevoegd gezag van de wet. De provincies organiseren de ontheffingsverlening en handhaving.

Bijlage 2.1.1 Zorgplicht

Een belangrijke bepaling van de Wnb is de zorgplicht die stelt dat “een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.”

Bijlage 2.2 Soortbescherming

Bijlage 2.2.1 Categorieën

Onder de Wnb wordt een aantal soorten planten en dieren beschermd. Er zijn vier categorieën met beschermde soorten. Twee categorieën bevatten de soorten die respectievelijk zijn beschermd onder de Europese Habitatrichtlijn en soorten genoemd in de Europese Vogelrichtlijn.

Naast deze Europees beschermde soorten heeft de wetgever nog een extra categorie soorten toegevoegd, de ‘andere soorten’.

Per provincie is conform artikel 3.11 nog een vierde categorie opgesteld, die van de ‘vrijgestelde soorten’. Alleen soorten uit de derde categorie kunnen worden vrijgesteld. Voor deze soorten geldt een vrijstelling van ontheffingsplicht bij het overtreden van de verbodsbepalingen (zie Bijlage 2.2.2) bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig beheer. De lijst van vrijgestelde soorten kan per provincie variëren en is te vinden in Tabel 6.

Daarnaast zijn Bosmuis, Veldmuis en Huisspitsmuis in of op gebouwen of daarbij behorende erven in alle gevallen vrijgesteld van de genoemde verboden in artikel 3.10.

Tabel 6.

Vrijgestelde soorten per provincie.

Rood=niet vrijgesteld.

Zoogdieren	DR	FL	FR	GL	GR	L	NB	NH	OV	UT	ZL	ZH
Aardmuis	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bosmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bunzing	+	+	+	+	+	+			+	+	+	+
Dwergmuis	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Dwergspitsmuis	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Eekhoorn						+						
Egel	+	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+
Gewone bosspitsmuis	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Haas	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Hermelijn	+	+	+	+	+	+			+	+	+	+
Huisspitsmuis	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Konijn	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Ondergrondse woelmuis	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	
Ree	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Rosse woelmuis	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Steenmarter						+						
Tweekleurige bosspitsmuis	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	
Veldmuis	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Vos	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Wezel	+	+	+	+	+	+			+	+	+	+
Wild zwijn							+					
Woelrat	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Amfibieën en reptielen	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bastaardkikker	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bruine kikker	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Gewone pad	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Hazelworm						+						
Kleine watersalamander	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Levendbarende hagedis						+						
Meerkikker	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Bijlage 2.2.2 Verbodsbepalingen

De Wnb bepaalt conform artikel 3.1, 3.5 & 3.10 dat de volgende zaken verboden zijn:

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende dieren voorkomend in de Habitatrichtlijn, vogels genoemd in de Vogelrichtlijn en aangewezen 'andere soorten' opzettelijk te doden of te vangen¹
2. Het is verboden dieren voorkomend in de Habitatrichtlijn opzettelijk te verstoren.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van hierboven genoemde soorten te vernielen of te beschadigen of nesten of eieren van vogels weg te nemen.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste punt opzettelijk te verstoren als deze verstoring van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.
5. Het is verboden planten van soorten genoemd in de Habitatrichtlijn (bijlage IV, Bijlage 1 Verdrag van Bern) of als 'andere soorten' (Bijlage B bij de wet) in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Bijlage 2.2.3 Ontheffingsmogelijkheid

Ruimtelijke ontwikkeling en (her)inrichting zoals het slopen, renoveren of bouwen van woningen, het dempen van wateren of het aanleggen bedrijventerreinen, kan beschadiging of vernieling tot gevolg hebben van de voortplantings- en rustplaatsen van de in het gebied voorkomende (beschermde) soorten. Dit hangt af van de fysieke uitvoering daarvan en de periode waarin het project plaatsvindt. In bepaalde gevallen moet dan ontheffing voor de Wnb verkregen worden.

Als er beschermde soorten (zie Bijlage 2.2.1) voorkomen die niet zijn vrijgesteld én verbodsbepalingen (zie Bijlage 2.2.2) worden overtreden, dan is ontheffing vereist of moet, indien mogelijk, conform art. 3.31 gewerkt worden met een door het Ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode.

De vraag of de ontheffing kan worden verleend zal worden beoordeeld door het bevoegde gezag (veelal de provincie waarin het plangebied is gelegen). Belangrijk daarbij is de vraag in hoeverre schade optreedt, of de gunstige staat van instandhouding van de

¹Het betreft soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, soorten genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn in hun natuurlijke verspreidingsgebied. Alsmede andere soorten, genoemd in bijlage, onderdeel A, bij de wet.

betrokken soort(en) in gevaar komt en of er bevredigende alternatieven voorhanden zijn voor de ingreep of de locatie daarvan.

Bijlage 2.2.4 Wettelijk belang

Per categorie is het bij het al dan niet verkrijgen van een ontheffing belangrijk wat het belang is van het uit te voeren plan en de te verkrijgen ontheffing. Als schade niet te voorkomen is, dient één van de onderstaande wettelijke belangen van toepassing te zijn:

Soorten van de Vogelrichtlijn

- ♣ Ontheffing is nodig in het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid.
- ♣ Ontheffing is in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer.
- ♣ Ontheffing is nodig ter bescherming van flora en fauna.

Soorten van de Habitatrichtlijn

- ♣ Ontheffing is nodig ter bescherming van flora en fauna.
- ♣ Ontheffing is in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Andere soorten

- ♣ Ontheffing is nodig ter bescherming van flora en fauna.
- ♣ Ontheffing is in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van (groot) openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.
- ♣ Ontheffing is nodig in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting van gebieden en het toekomstig gebruik daarvan.

Bijlage 2.2.5 Broedvogels

Voor broedvogels wordt in principe geen ontheffing verleend. Als men verstorende activiteiten buiten het broedseizoen laat plaatsvinden worden de vogels geacht te kunnen uitwijken, treedt geen schade op en is geen ontheffing noodzakelijk.

Er is een uitzondering, vogelnesten die buiten het broedseizoen in gebruik zijn vallen onder de definitie van 'vaste rust- of verblijfplaatsen' en zijn daarom jaarrond beschermd. Er zijn vier verschillende categorieën 'jaarrond beschermd broedvogels', categorie A t/m D, zie kader volgende pagina.

De lijst met vogelsoorten waarvan de nesten gedurende het hele jaar zijn beschermd is in 2009 aangepast (zie kader). **Let wel!** Bij de bescherming van een jaarrond beschermd nest of verblijf wordt zowel de verblijfplaats als de (directe) omgeving die nodig is voor het succesvol functioneren daarvan, betrokken!

Kader: Vogelsoorten
met jaarrond
beschermden nesten
en bijbehorende
categorie.

Soort	Categorie Toelichting codes
Boomvalk	D
Buizerd	D
Gierzwaluw	B
Grote gele kwikstaart	C
Havik	D
Huismus	B
Kerkuil	C
Oehoe	C
Ooievaar	C
Ransuil	D
Roek	B
Slechtvalk	C
Sperwer	D
Steenuil	A
Wespendief	D
Zwarte wouw	D

Voor jaarrond beschermde soorten kan, meestal alleen buiten het broedseizoen, wél ontheffing worden aangevraagd. Een 'omgevings-check' is dan vereist. Een deskundige moet in dat geval vaststellen of de desbetreffende soort zelfstandig een vervangend nest kan vinden in de omgeving, of dat met verzachtende en/of compenserende maatregelen de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rustplaats gegarandeerd kan worden. Om zeker te zijn dat geplande of genomen maatregelen hiertoe voldoende zijn, moeten deze middels een ontheffingsaanvraag worden voorgelegd aan de provincie. Als geen schade optreedt en de gunstig staat van instandhouding niet in gevaar komt, zal de aanvraag (positief) worden afgewezen. Het is uiteraard essentieel dat de (aan de provincie) voorgestelde maatregelen ook daadwerkelijk worden genomen.

Categorie E-soorten

Er is nog een categorie met 'bijzondere' vogelsoorten (Categorie E) Deze soorten keren (zoals ook jaarrond beschermde soorten) weliswaar vaak terug naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar beschikken over voldoende flexibiliteit om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Van deze soorten zijn de verblijfplaatsen alleen dan beschermd als 'zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen'.

Bijlage 2.2.6 Gedragscodes

Indien men in het bezit is van een door de minister van EZ goedgekeurde gedragscode hoeft bij werkzaamheden in het kader van natuurbeheer, van bestendig beheer of onderhoud, van bestendig gebruik en van ruimtelijke ontwikkeling of inrichting voor Vogelsoorten (artikel 3.1), Habitatrichtlijnsoorten (artikel 3.5) en andere soorten (artikel 3.10) geen ontheffing te worden aangevraagd, mits aantoonbaar wordt gewerkt met deze gedragscode (artikel 3.31). De

bewijslast dat correct is en wordt gehandeld volgens de gevolgde gedragscode ligt bij de initiatiefnemer.

Het is ook mogelijk te werken conform een dergelijke goedgekeurde gedragscode zonder deze zelf te hebben opgesteld. Te beïnvloeden soorten dienen dan wel in de gebruikte gedragscode te worden behandeld en er moet een belang zijn voor het project vergelijkbaar met genoemde belangen uit de VRL, HRL of de 'andere soorten'.

Bijlage 2.3 Gebiedsbescherming

De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden. In de Wnb (art. 1.12) wordt ook verordend dat (provinciaal) gebieden aangewezen worden binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Tevens wordt aangegeven dat provincies mogelijkheden hebben ook andere belangrijke gebieden aan te wijzen vanwege hun landschap-pelijke- of natuurwaarden.

Bijlage 2.3.1 Natura 2000

Nederland en andere EU-landen hebben in overleg met de Europese Commissie speciale beschermingszones aangewezen, de zogenaamde Natura 2000-gebieden. Een overzicht van Natura 2000-gebieden is te vinden op:

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=0>

Habitattoets

Wanneer plannen bestaan een project in of rond een Natura 2000-gebied uit te voeren, neemt de initiatiefnemer contact op met het bevoegde gezag. In principe is dit Gedeputeerde Staten van de Provincie waarin een gebied (grotendeels) ligt.

Indien negatieve effecten van een project niet kunnen worden uitgesloten, dient een toetsing te worden uitgevoerd. Als uit deze toetsing (ook wel 'Habitattoets' genoemd) blijkt dat een plan (mogelijk) significante negatieve gevolgen heeft, vindt de vergunningaanvraag plaats via een 'passende beoordeling'. Daarbij moeten ook cumulatieve effecten zijn meegenomen.

Alleen als uit de passende beoordeling met zekerheid blijkt dat geen significante gevolgen zullen optreden, of als het gaat om activiteiten met een groot openbaar belang en waarvoor geen alternatieven zijn, wordt vergunning verleend.

Als uit de 'Habitattoets' blijkt dat een activiteit negatieve gevolgen kan hebben die niet significant zijn, vindt de vergunningaanvraag plaats via een verslechterings- en verstoringstoets. Bij deze toets wordt via een uitgebreide effectbeoordeling nagegaan of activiteiten een kans met zich meebrengen op verslechtering van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten. Het bevoegd gezag geeft een

vergunning af als de verslechtering of verstoring in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen aanvaardbaar is.

Externe werking

Belangrijk bij de bepalingen rond Natura 2000- gebieden is de 'externe werking'. Dit betekent dat ook projecten buiten het Natura 2000- netwerk met mogelijk negatieve gevolgen binnen het netwerk, getoetst moeten worden aan doelen van betrokken gebied of gebieden. Een bijzondere vorm van externe werking is de (extra) uitstoot van stikstof door een project die kan neerslaan binnen Natura 2000-gebieden en daar voor schade kan zorgen. Om de mate van stikstofvervuiling te volgen en te reguleren is op 1 juli 2015 de zogenaamde 'Programmatistische Aanpak Stikstof' (PAS) in werking getreden. Boven bepaalde 'drempelwaardes' kan een project vanwege neergeslagen stikstof meldings- of vergunning plichtig zijn.

Bijlage 2.4 Overige gebiedsbescherming

Bijlage 2.4.1 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Ingrepen in gebieden die horen bij het Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische hoofdstructuur, EHS) worden in principe niet toegestaan, tenzij bijvoorbeeld uitgesloten is dat de ingreep een negatief effect heeft op het netwerk of de ingreep een groot maatschappelijk belang dient. Getoetst wordt of een ingreep van invloed is op 'wezenlijke kenmerken en waarden', het NNN kent geen toetsing op 'externe werking'. Als een ingreep wordt toegestaan, moeten eventuele nadelige gevolgen zoveel mogelijk worden voorkomen en de resterende schade moet worden gecompenseerd. Uitgangspunt bij het toestaan van ingrepen is dat netto sprake moet zijn van een versterking van het netwerk.

Bijlage 2.4.2 Overige natuurwetgeving

Naast de behandelde wetgeving zijn soms andere gebied beschermende bepalingen van kracht. Dit kunnen regionale of provinciale plannen of visies zijn die gebieden of soorten (extra) beschermen. Een voorbeeld hiervan zijn de 'weidevogelleefgebieden' van de Provincie Noord-Holland. Per plangebied zal op maat moeten worden nagegaan of dergelijke bepalingen aan de orde zijn.

Bijlage 2.5 Procedure

Als bij aanvang van een project niet uitgesloten is dat beschermde soorten voorkomen of negatieve effecten op beschermde gebieden kunnen optreden, is een ecologische *quickscan* nodig en dient het stroomschema uit Figuur 2 te worden gevolgd.

Figuur 2.
Stappenplan
procedure
ecologisch
onderzoek en
ontheffing

Als op grond van deze *quickscan* de aanwezigheid van dergelijke soorten of gevolgen niet zijn uit te sluiten én wordt gezien dat negatieve effecten kunnen optreden, is vervolgonderzoek noodzakelijk.

Tijdens het vervolgonderzoek wordt het plangebied geïnventariseerd op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. Indien aangetroffen worden de gebruiksfuncties van deze soorten in beeld gebracht. Vervolgens wordt opnieuw onderzocht of negatieve gevolgen mogelijk zijn door uitvoering van de plannen.

Bijlage 2.5.1 Ontheffingsaanvraag Wnb

Als stap 4a uit het stroomschema negatief is omdat een project of plan locatie gebonden is en er geen alternatieven zijn, is een ontheffingsaanvraag waarschijnlijk aan de orde. Een dergelijke aanvraag dient onder andere vergezeld te gaan van:

- ♣ Een projectplan waarin onder meer de locatie, de werkwijze, de te verwachten schade, de te nemen maatregelen, de alternatievenstudie en het wettelijk belang gedetailleerd worden beschreven.
- ♣ Een actuele en volledige inventarisatie naar het voorkomen van beschermde dier- en plantensoorten in het plangebied (ongeveer 3-5 jaar geldig).

De aanvraag kan voorafgaand aan het aanvragen van een omgevingsvergunning plaatsvinden. De aanvraag wordt gedaan bij de provincie waarin het plangebied is gelegen.

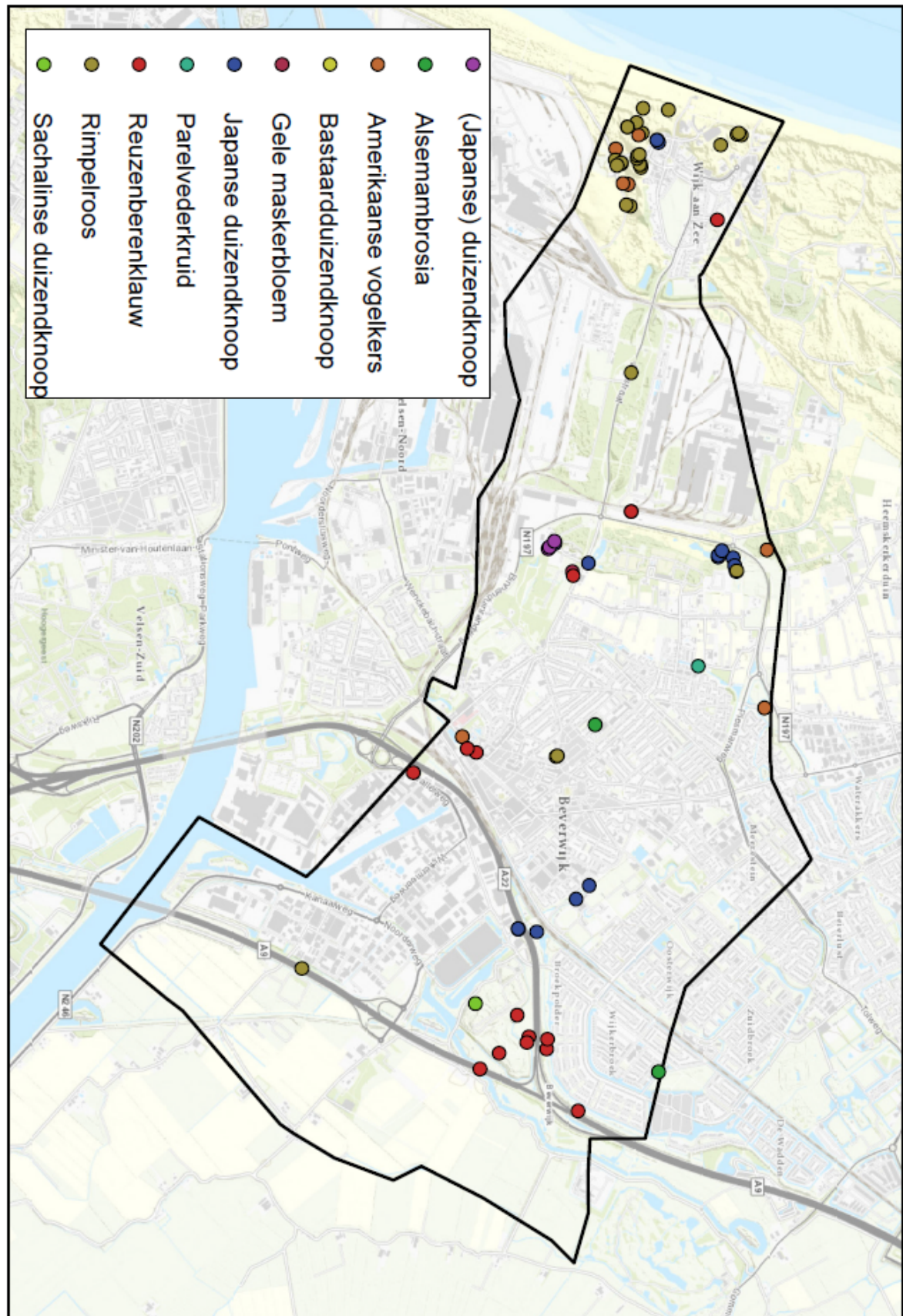
Het is ook mogelijk 'aan te haken' bij het aanvragen van een omgevingsvergunning in het kader van de 'Wet algemene bepalingen omgevingsrecht' (WABO).

Men dient op het digitale aanvraagformulier van het omgevingsloket (OLO) dan aan te geven dat 'Handelingen worden verricht met gevolgen voor beschermde dieren en planten'. Ook hierbij dient een projectplan en inventarisatie bijgevoegd te worden.

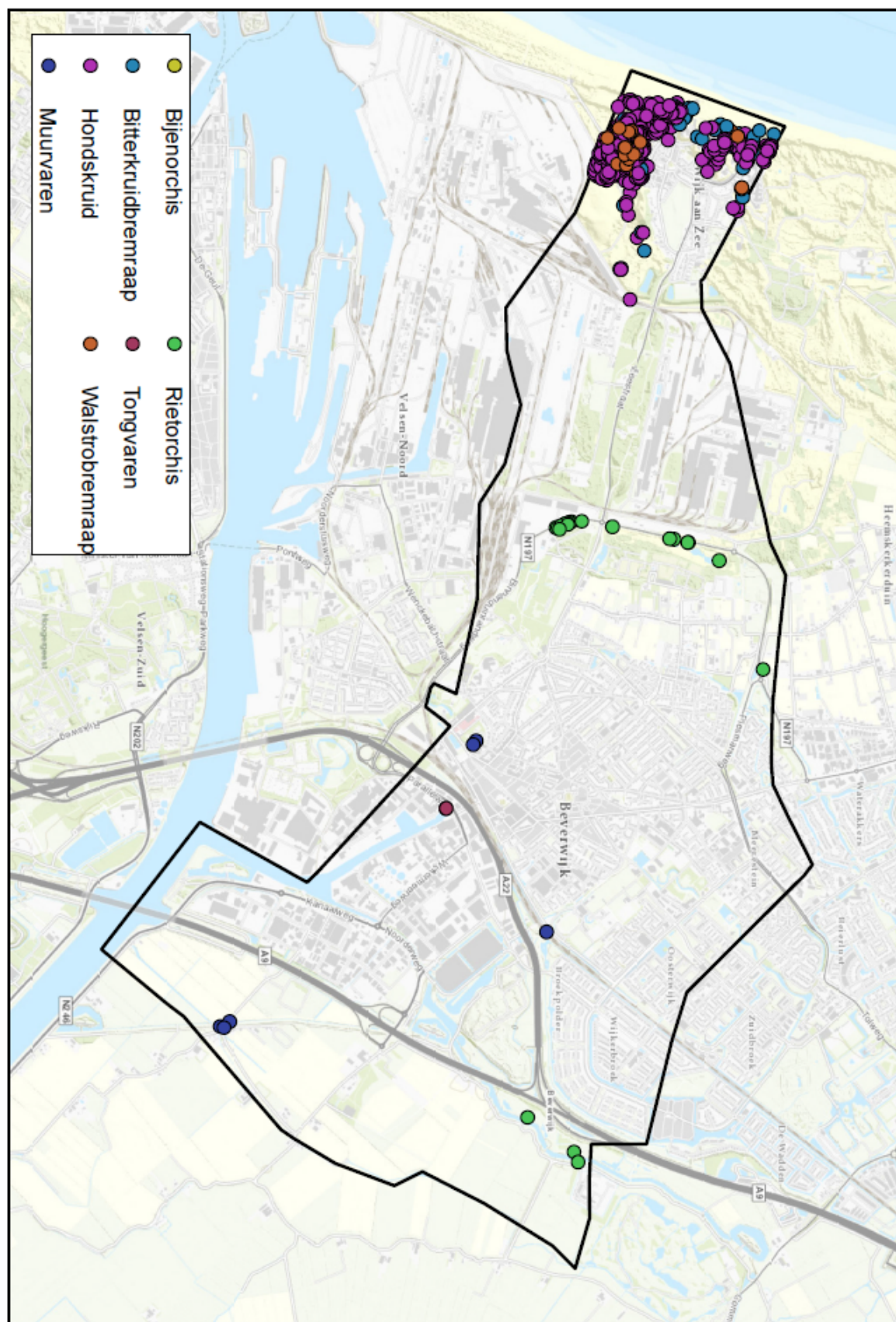
De gemeente waarbij de aanvraag is ingediend stuurt de informatie omtrent beschermde flora en fauna naar de provincie die een 'Verklaring van geen bedenkingen' (VVGB) afgeeft als onderdeel van de omgevingsvergunning.

De provincie handhaaft bepalingen uit eventuele ontheffingen en vergunningen en de eventuele werking van de Wnb bij projecten waar geen ontheffing is aangevraagd. Ook het volgen van gedragscodes wordt gehandhaafd door de provincie. Mogelijke sancties zijn geldelijke boetes of het stilleggen van werkzaamheden.

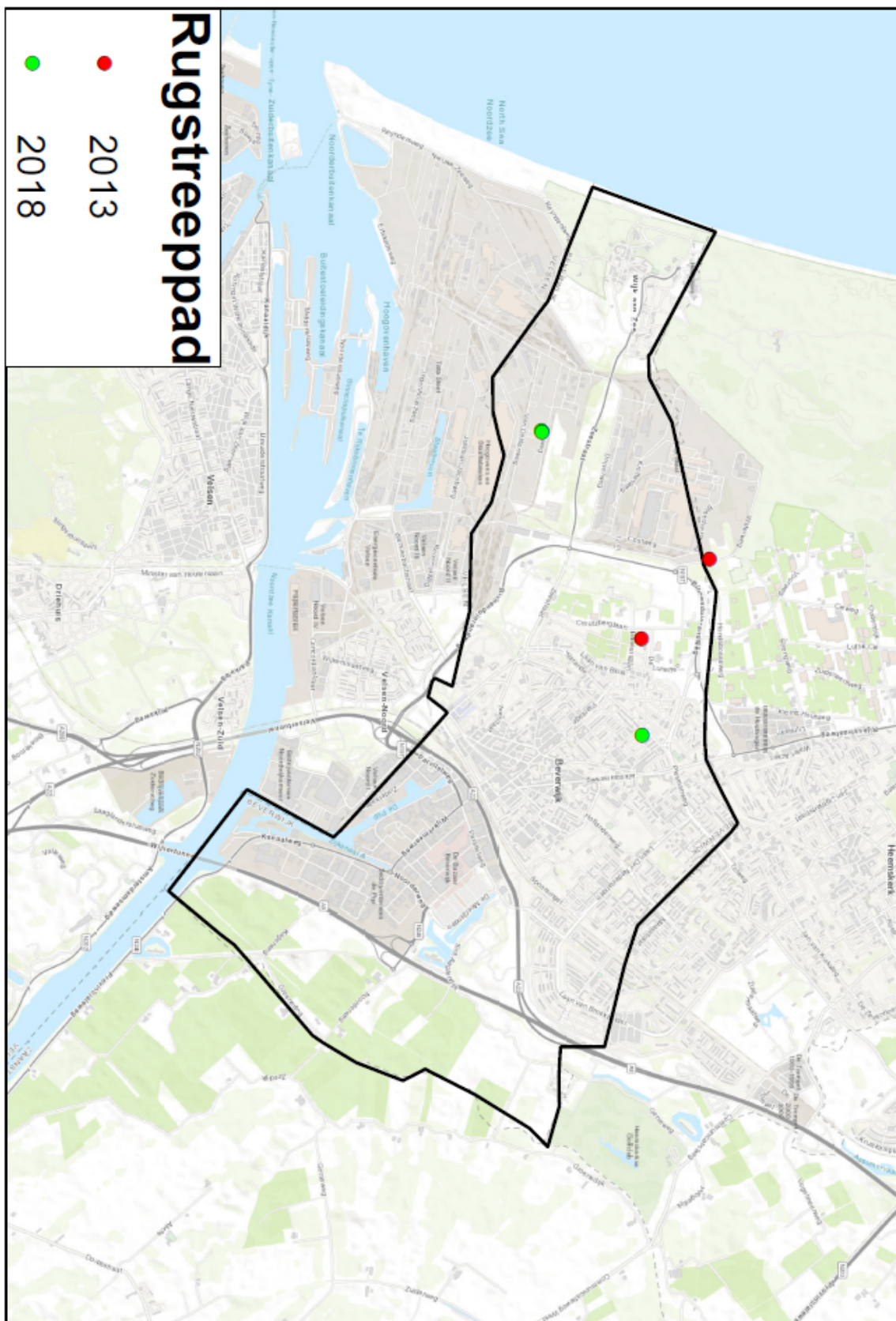
Bijlage 3 Verspreidingskaart exoten

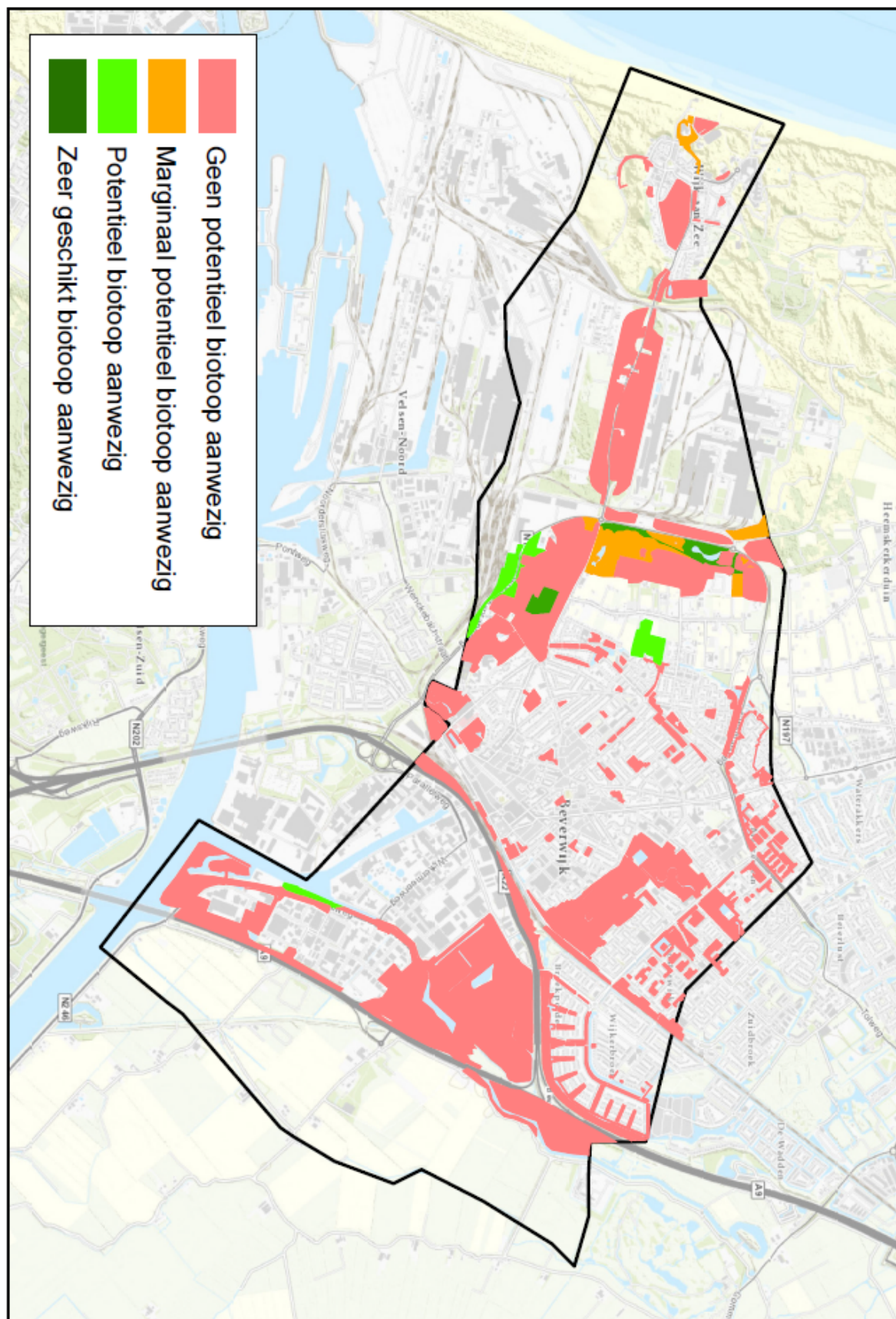
Bijlage 4 Verspreidingskaart overige flora

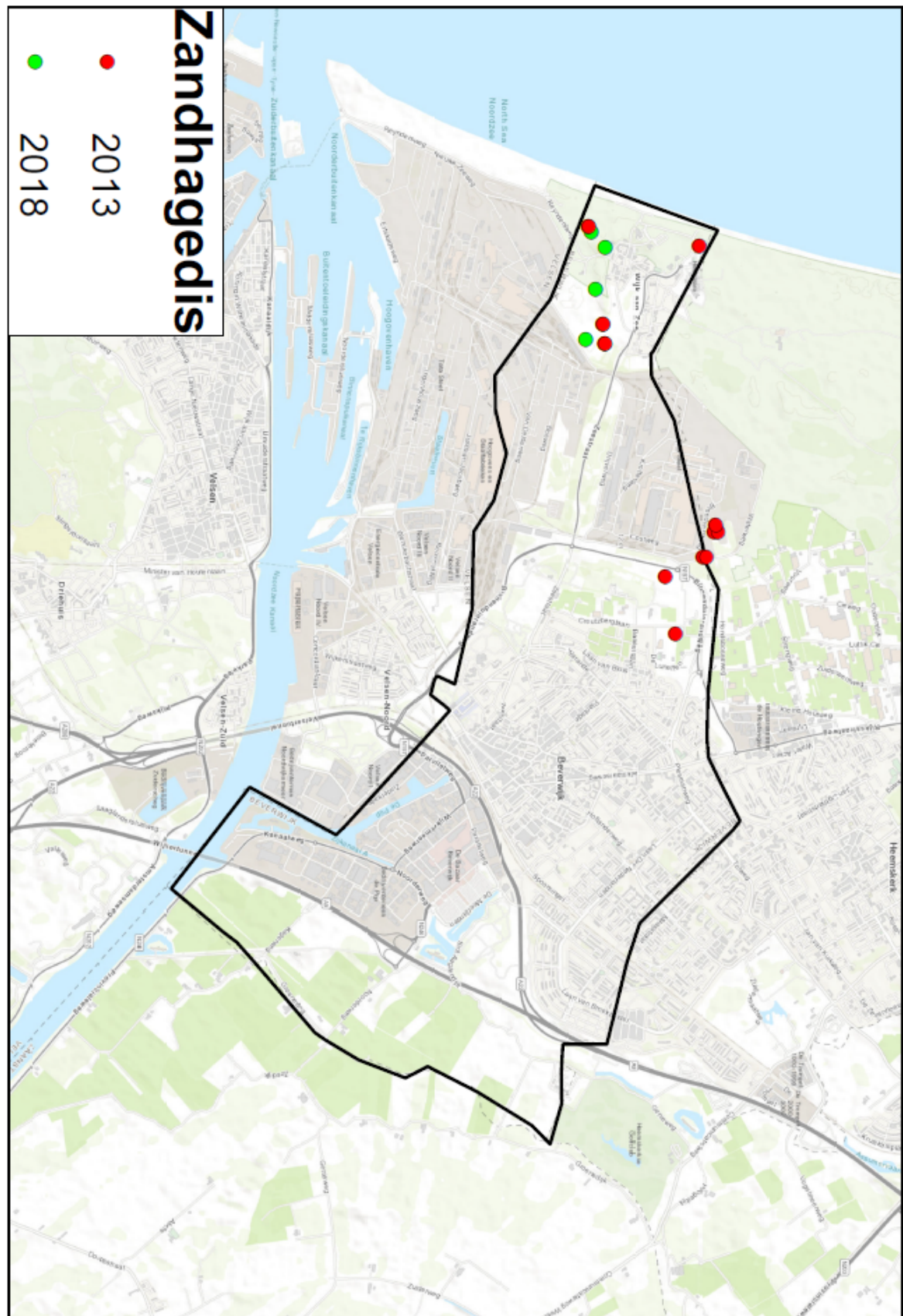
Bijlage 5 Verspreidingskaart Rugstreeppad

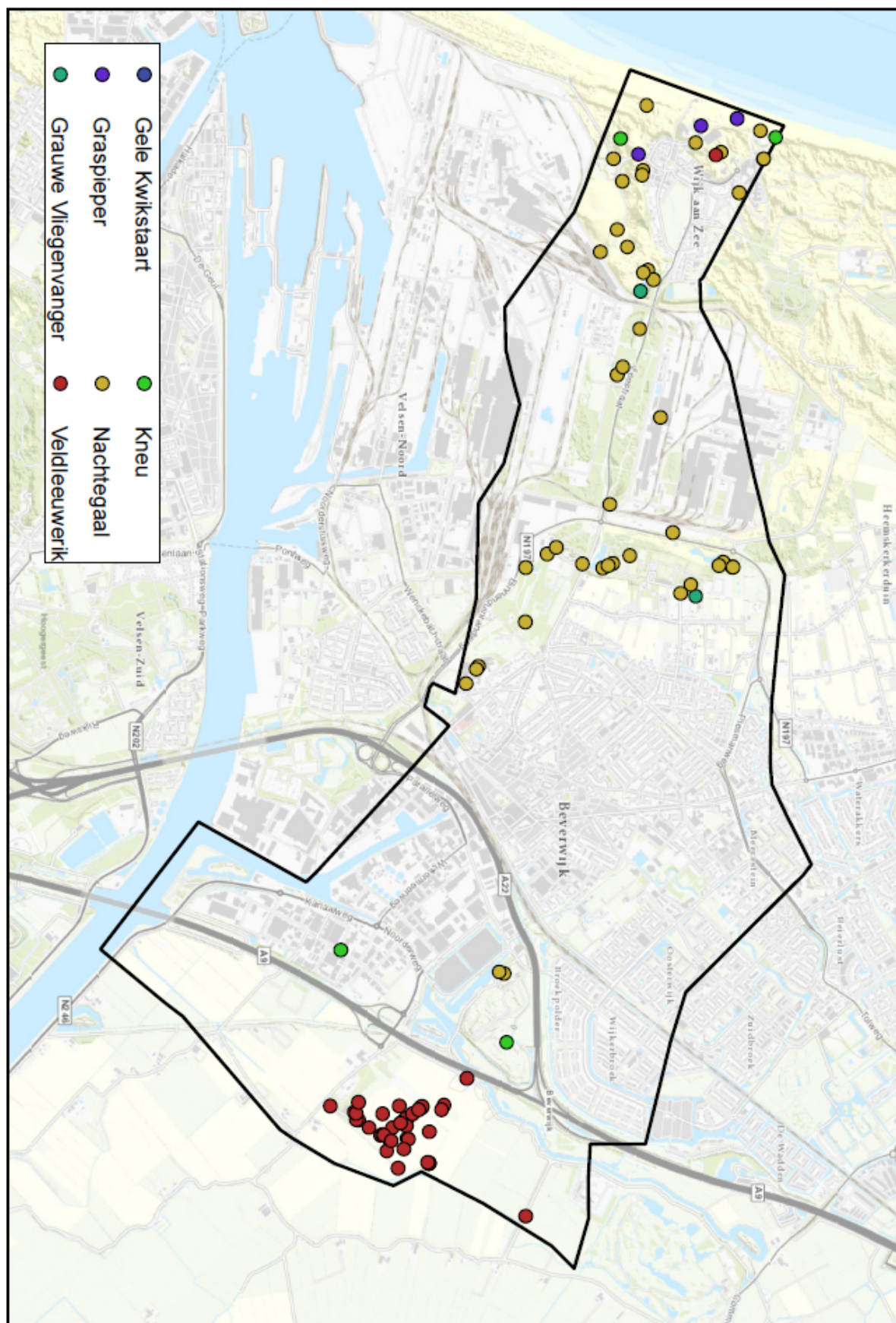
Bijlage 6 Potentie Rugstreeppad

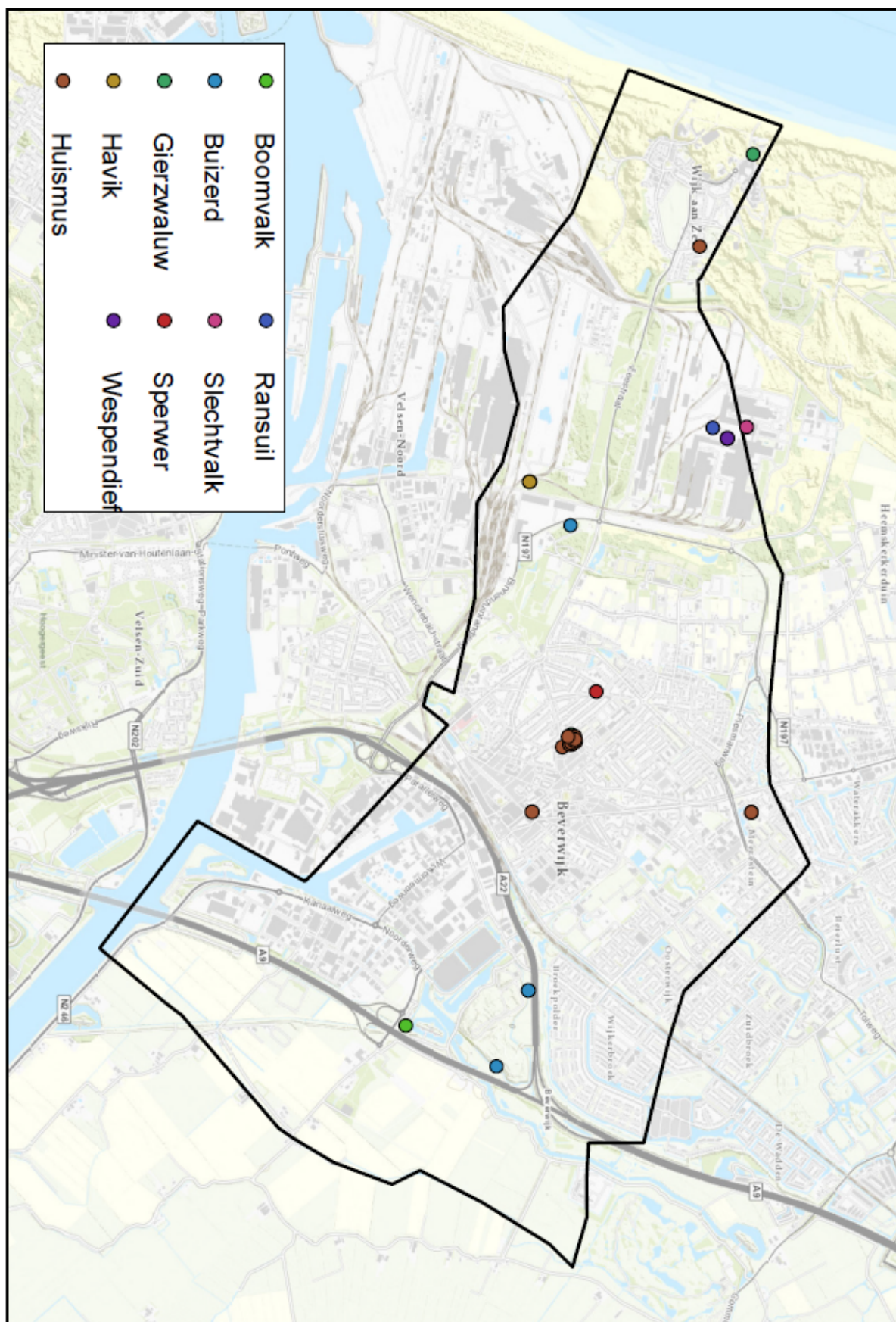
Bijlage 7 Verspreidingskaart Zandhagedis

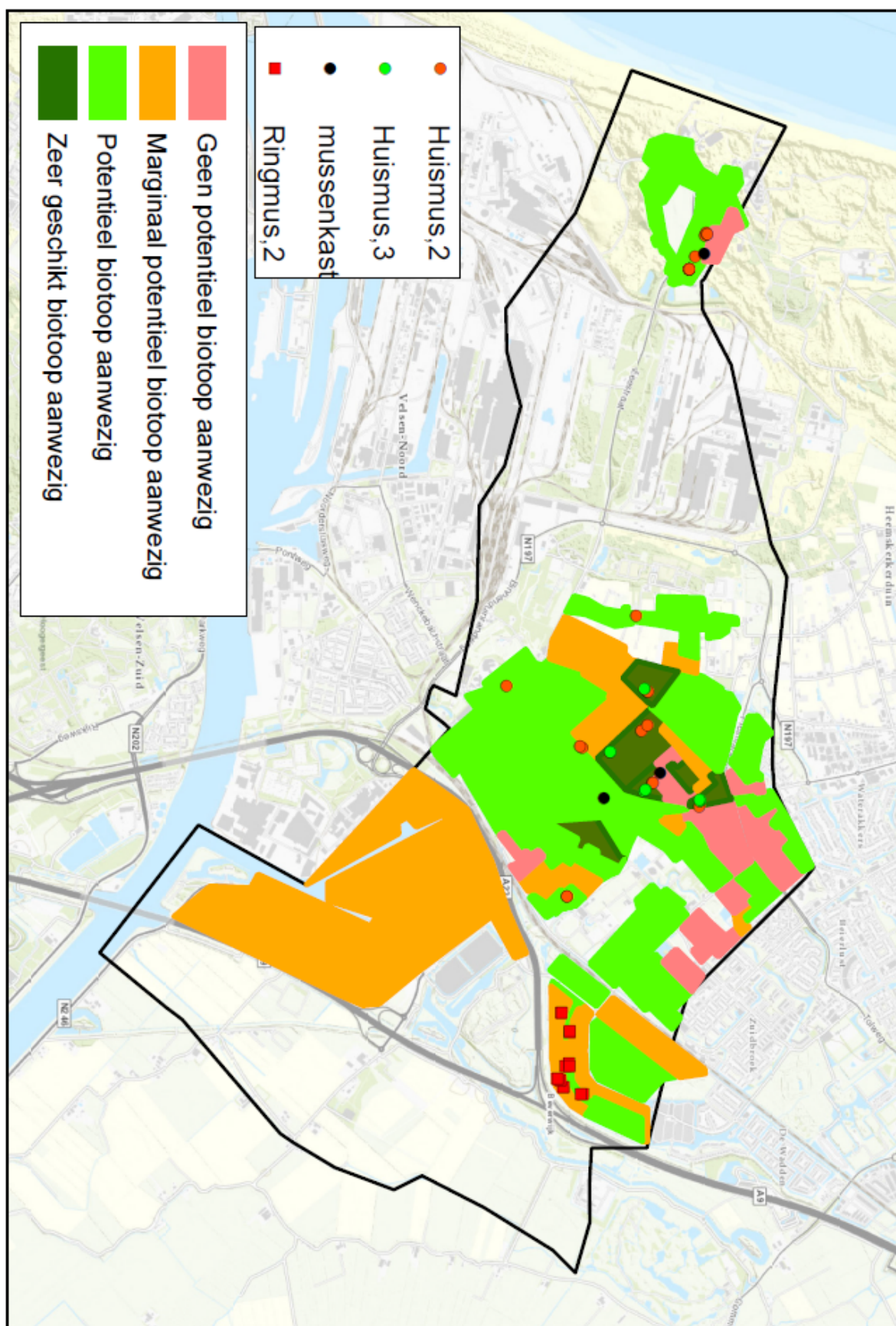
Bijlage 8 Verspreidingskaart broedvogels Rode lijst

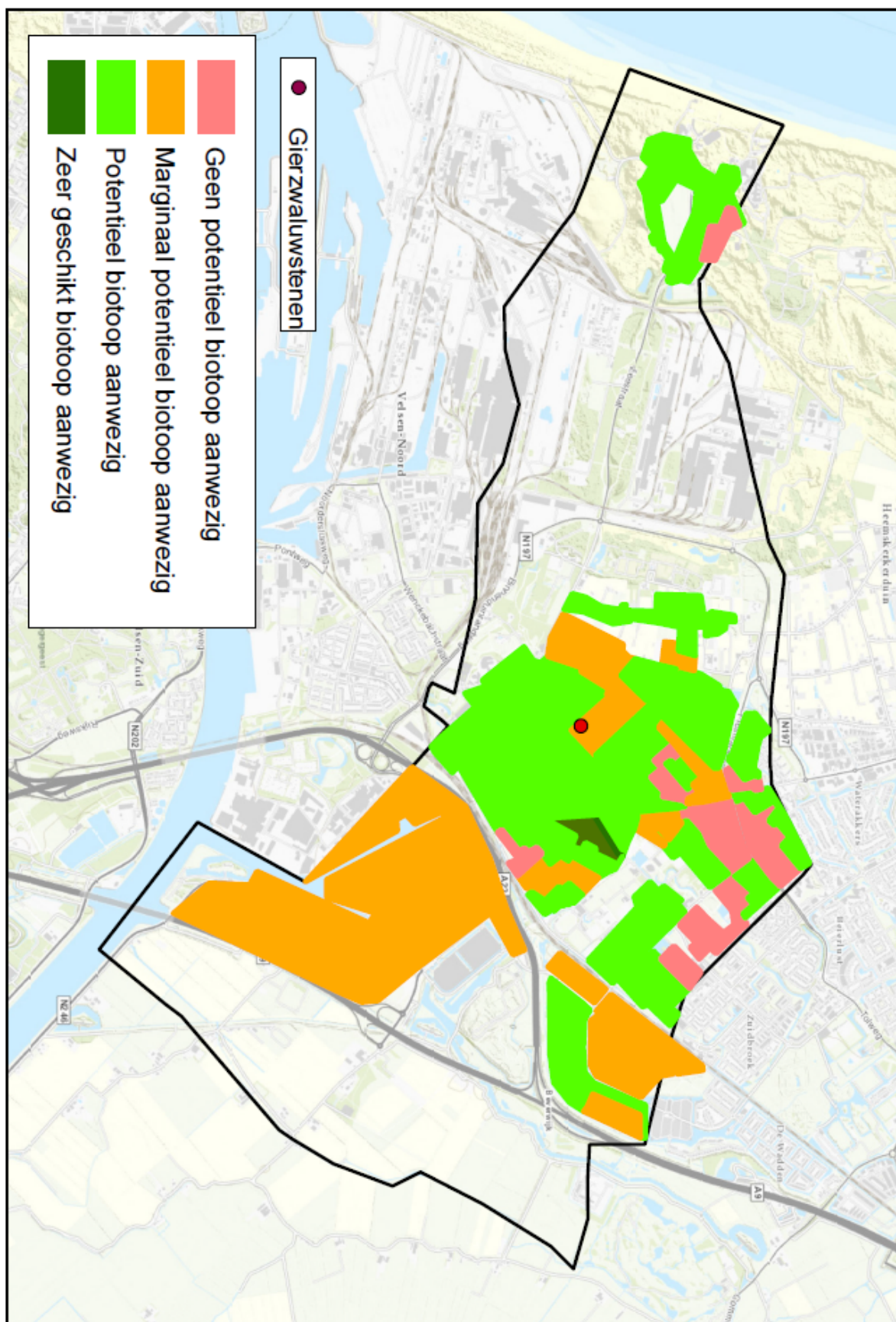
Bijlage 9 Verspreidingskaart broedvogels Jaarrond

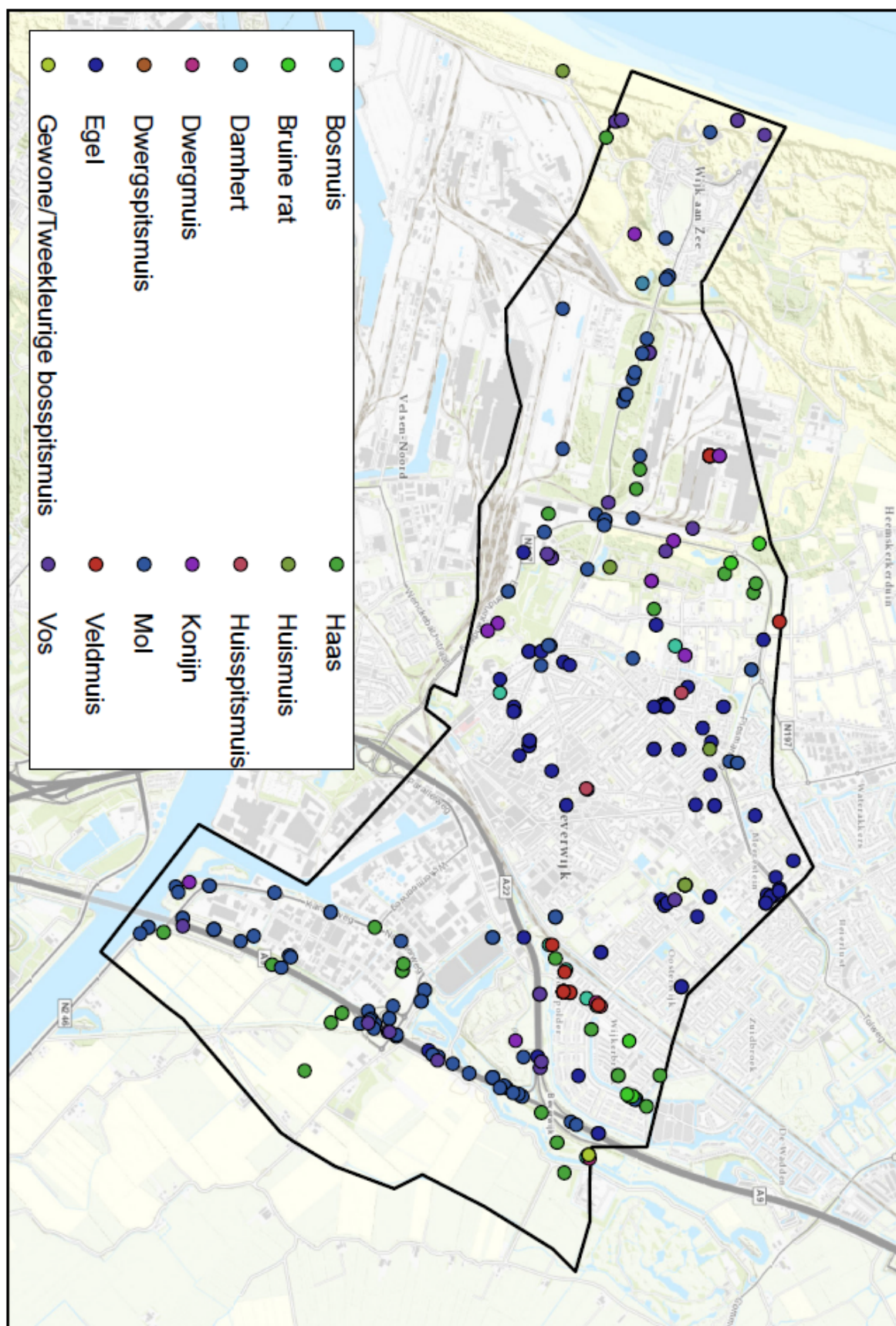
Bijlage 10 Potentie Huismus

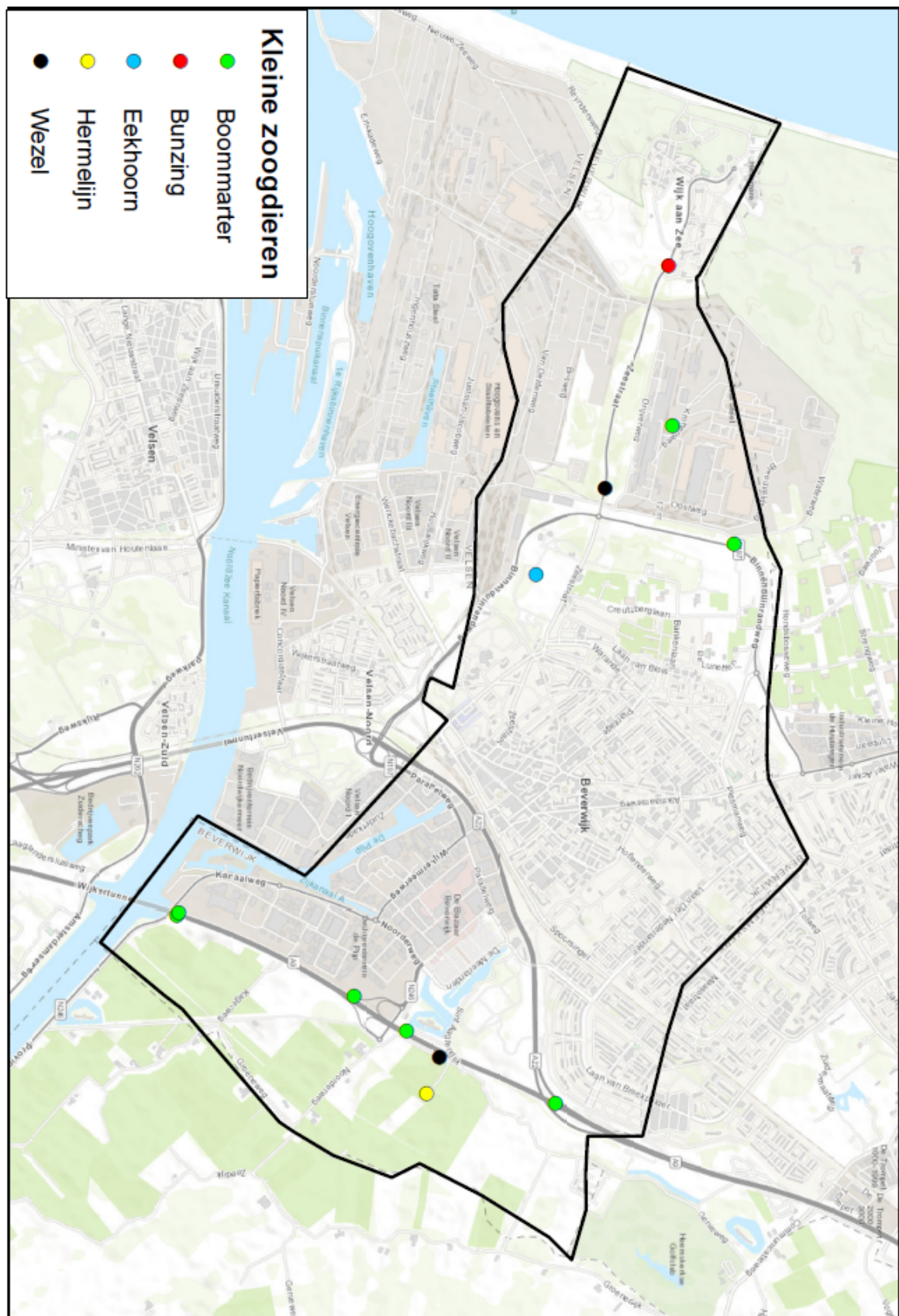
Bijlage 11 Potentie Gierzwaluw

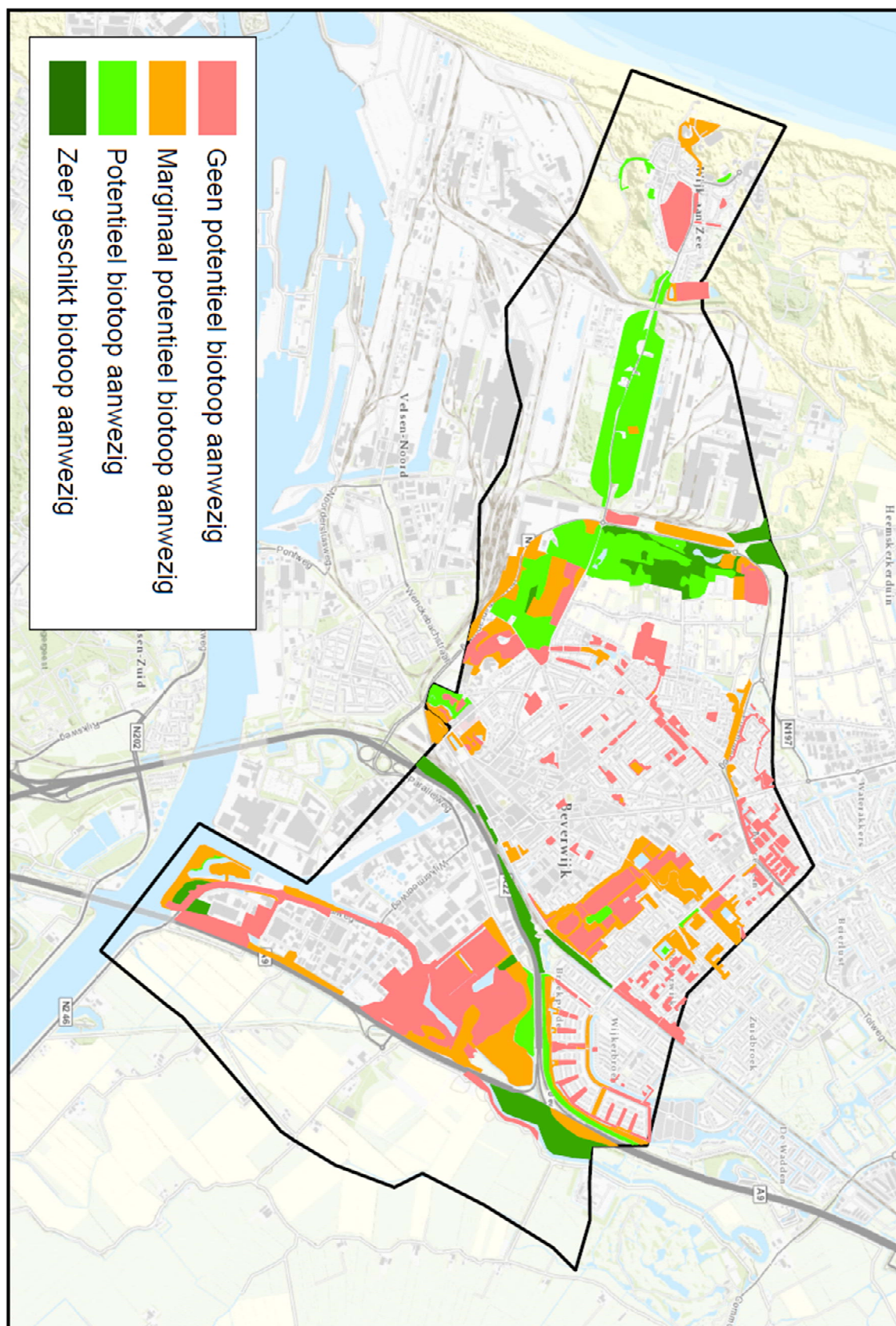
Bijlage 12 Verspreidingskaart algemene kleine zoogdieren

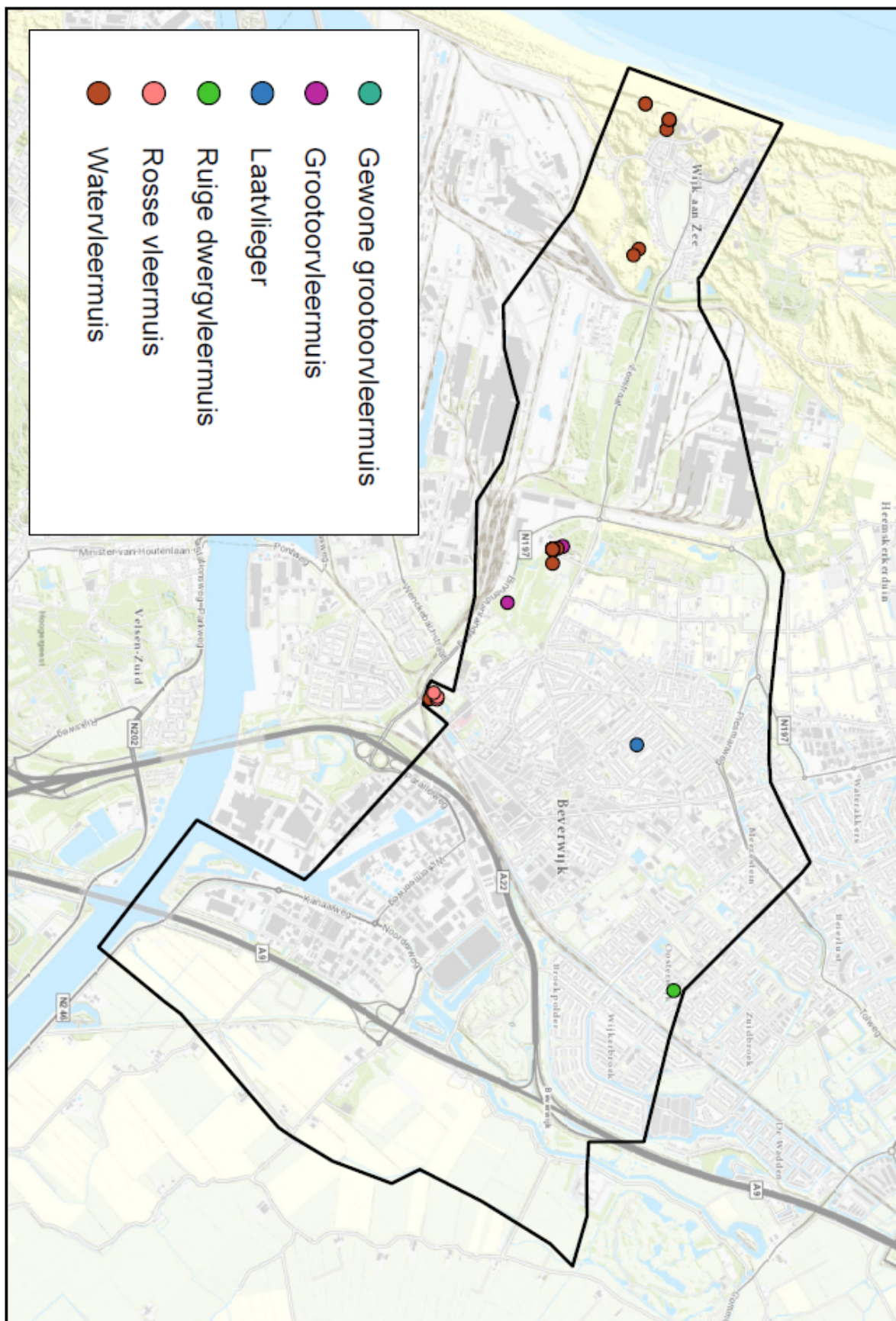
Bijlage 13 Verspreidingskaart beschermde kleine zoogdieren

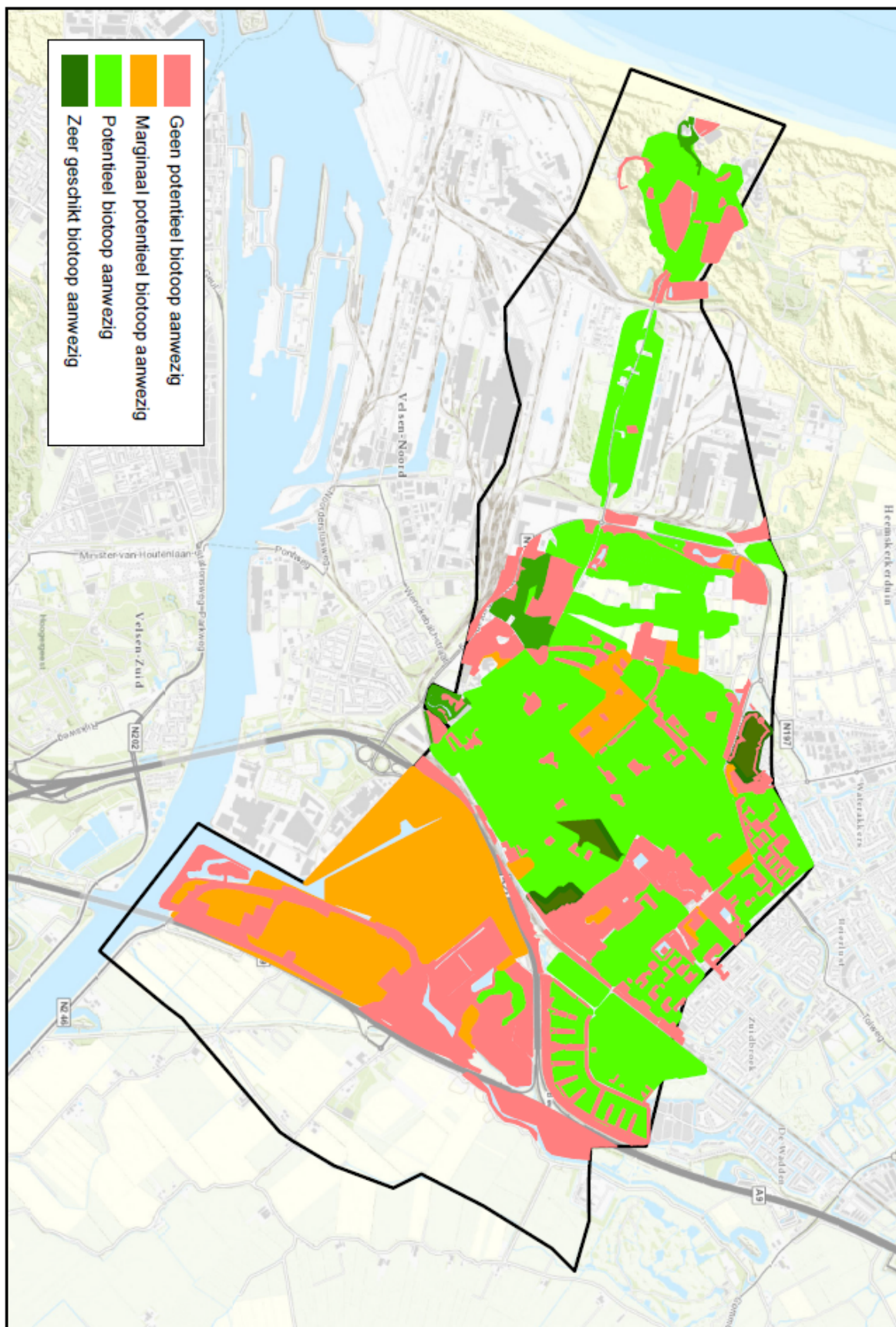
Bijlage 14 Potentie kleine marterachtigen

Bijlage 15 Verspreiding verblijfplaatsen vleermuizen

Bijlage 16 Potentie vleermuizen

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Hazenkoog 35A
1822 BS Alkmaar

Bovendijk 35-G
2295 RV Kwintsheul

www.vandergoesengroot.nl